

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 6.2.2002
KOM(2002) 68 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**RAPPORT OM GENNEMFØRELSEN AF DET EUROPÆISKE
CHARTER FOR SMÅ VIRKSOMHEDER**

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

**RAPPORT OM GENNEMFØRELSEN AF
DET EUROPÆISKE CHARTER FOR SMÅ VIRKSOMHEDER**

Indholdsfortegnelse

Sammendrag: Tænker EU småt først?	4
Årlig gennemførelsesrapport om det europæiske charter for små virksomheder.....	8
1. Baggrund.....	8
1.1 Mål.....	8
1.2 Rapportens udarbejdelse.....	8
1.3 Rapportens opbygning.....	9
1.4 "Små virksomheder" som defineret i denne rapport	9
2. Nationale erhvervs politikker.....	10
2.1 Iværksætteruddannelse	10
2.2 Billigere og hurtigere virksomhedsetablering.....	11
2.3 Bedre lovgivning og regulering	12
2.4 Relevante kvalifikationer	13
2.5 Bedre adgang til Internettet.....	14
2.6 Større udnyttelse af det indre marked.....	15
2.7 Beskatning og finansiering	16
2.8 Styrke små virksomheders teknologiske kapacitet.....	18
2.9 Succesfulde forretningskoncepter for e-handel og støtte til særligt fremgangsrige virksomheder.....	19
2.10 Stærkere og mere effektiv repræsentationen af de små virksomheders interesser på EU-plan og på nationalt plan	20
3. Europa-Kommissionen	22
3.1 Iværksætteruddannelse	22

3.2	Billigere og hurtigere virksomhedsopretning.....	22
3.3	Bedre lovgivning og regulering	23
3.4	Relevante kvalifikationer	25
3.5	Bedre adgang til Internettet.....	26
3.6	Større udnyttelse af det indre marked.....	26
3.7	Beskatning og finansiering	28
3.8	Styrke små virksomheders teknologiske kapacitet.....	30
3.9	Succesfulde forretningskoncepter for e-handel og støtte til særligt fremgangsrige virksomheder.....	31
3.10	Stærkere og mere effektiv repræsentation af de små virksomheders interesser på EU-plan og på nationalt plan	32
4.	Konklusioner.....	33

Sammendrag: Tænker EU småt først?

Små virksomheder – dvs. virksomheder med højst halvtreds ansatte – spiller en central rolle i den økonomiske aktivitet i Den Europæiske Union. Det er her, at jobbene skabes og forretningsideerne udklækkes. De små virksomheder udgør en af hoveddrivkræfterne bag innovation, beskæftigelse samt social og lokal integration.

Der er ikke mindre end 20 millioner sådanne virksomheder i EU, og de beskæftiger 65 millioner mennesker. De udgør 99 % af alle virksomheder og leverer 53 % af jobbene¹. Den andel af samtlige job, som små virksomheder repræsenterer, er betydeligt større i EU end i USA eller Japan, hvor det er store virksomheder, der tegner sig for den største andel af samtlige job.

I Santa Maria da Feira godkendte Det Europæiske Råd et charter for små virksomheder, hvori der gøres rede for grundene til, at Rådet tillægger små virksomheder en central betydning, og hvori Rådet også erklærer sig forpligtet til at støtte disse. Chartret er blevet en af hovedhjørnestenene i Europa-Kommissionens erhvervs politik og i medlemsstaternes politik. *Tænk småt først*-princippet opsummerer essensen i EU's erhvervs politik, og chartret udgør en central del af denne strategi.

Men lever EU's regulerende myndigheder egentlig op til deres forpligtelse? Det er det, den anden rapport om gennemførelsen af Feira-chartret handler om.

Et af problemerne ved at tænke småt først er, at det ikke altid er let at få oplysninger om små virksomheders behov og problemer. Der forligger generelt langt flere data om SMV'ers og store virksomheders problemer. Mindre erhvervsdrivende har uden tvivl vigtigere ting at give sig til end at sidde i rådgivende udvalg. At være forpligtet til at besvare spørgeskemaer kan give værdifulde oplysninger til myndigheder og forskere, men papirarbejde, som ligger uden for en virksomheds almindelige forretningsarbejde, udgør et af aspekterne af de mindre erhvervsdrivendes problemer.

Det er derfor somme tider nødvendigt at ty til de oplysninger, der forligger om SMV'ers problemer, og at støtte sig til almindelig sund fornuft og på rådgivning fra erhvervsorganer og rådgivende organisationer, når man skal finde ud af, om oplysningerne også gælder små virksomheder.

Små virksomheder kan faktisk være meget små. 1,2 millioner virksomheder i Europa beskæftiger mellem elleve og halvtreds personer, eller gennemsnitligt tyve. Ikke mindre end 19 millioner virksomheder beskæftiger ti personer eller færre, eller i gennemsnit to pr. virksomhed.

Tænk småt først-princippet er således en velbegrunnet, men vanskeligt gennemførlig strategi. Velbegrunnet, fordi den er økonomisk nødvendig, og fordi følgen af, at regeringerne undlader at tænke småt først, vil være, at flertallet af virksomhederne så simpelthen ikke bliver hørt. Vanskelig, fordi der mangler centrale informationer. Men hvis regeringerne ikke *tænker småt først*, vil de måske aldrig tænke småt overhovedet.

¹ Kilde: Det Europæiske Observationscenter for SMV (kommende rapport).

Mange af de politiske rammebetingelser, som små virksomheder arbejder under, fastlægges inden for rammerne af medlemsstaternes kompetence. Kommissionen har en vigtig, omend sekundær rolle at spille med hensyn til at hjælpe medlemsstaterne med at forbedre deres resultater ved at gøre brug af sine traktatfæstede magtbeføjelser og ved at anvende den åbne metode for koordinering. Dertil kommer, at fællesskabsdimensionen via intervention fra strukturfondene, EIB og andre finansielle instrumenter, som forvaltes af Den Europæiske Investeringsfond², gør det muligt at yde direkte støtte. Endelig kan Kommissionen ved udøvelsen af sine beføjelser på gavnlig vis øve indflydelse på de små virksomheders vilkår på områder som regulering og markedsadgang.

Blandt de forskellige fællesskabspolitikker, som udnytter synergieffekter fra det arbejde, der udføres inden for rammerne af chartret, er samhørighedspolitikken af stor betydning. Grunden hertil er, at SMV'er, og især små virksomheder, er specielt vigtige i regioner, som sakker bagud i udviklingsmæssig henseende. Derfor er de fremskridt, der gøres i overensstemmelse med bestemmelserne i chartret, af meget stor betydning for den værditilvækst, Fællesskabet er i stand til at opnå på basis af synergier med samhørighedspolitikken.

Chartret blev ikke til i en statisk situation. Der var allerede iværksat foranstaltninger i medlemsstaterne og på fællesskabsplan vedrørende mange af de spørgsmål, chartret berører. Det, chartret gjorde, var at sætte fokus på små virksomheder og give dem den opmærksomhed, de bør have. De fremskridt, der er gjort, siden chartret blev vedtaget, skyldes ikke nødvendigvis chartret. Det betyder heller ikke noget. Det, der betyder noget, er, om der er gjort fremskridt.

Desuden er "det at tænke småt først" en kontinuerlig proces. Det at tænke småt først skal, når princippet først er taget i brug, gøres til en vane. Kun på den måde kan EU få størst gavn af det potentiale, som dets små virksomheders repræsenterer.

Den Økonomiske og Monetære Union giver også de små virksomheder nye chancer ved at skabe et stabilt makroøkonomisk miljø og ved at bidrage til fuldstændig gennemførelse af det indre marked og give virksomhederne lejlighed til at drive grænseoverskridende handel på et langt mere sikkert og gennemsigtigt grundlag end før. Dette gælder især for små virksomheder.

Den årlige gennemførelsesrapport vedrørende det europæiske charter for små virksomheder, som bygger på en undersøgelse af det arbejde, der er udført i medlemsstaterne og i Kommissionen til støtte for små virksomheder, viser, at der er gjort reelle fremskridt, og at der er mere på vej. Den viser også, at succes i én medlemsstat ofte har stimuleret succes i andre.

Det er ikke let af lave et resumé af rapporten. Meget af det arbejde, der udføres i medlemsstaterne, ser ikke ud af særlig meget, når det betragtes ud fra et EU-perspektiv. For at forstå, hvilke fremskridt der er gjort inden for de forskellige områder, der er omhandlet i chartret, er det nødvendigt at læse rapporten i sin helhed.

² Disse omfatter f.eks. de instrumenter, der støttes i henhold til det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd.

Der kan imidlertid iagttages en række generelle tendenser:

1. På en række områder gøres der fremskridt, men det vil vare nogen tid, før resultaterne virkelig slår igennem. Uddannelse er et af disse områder. Erhvervsforberedelse har traditionelt ikke spillet nogen stor rolle inden for uddannelse, men det optræder nu på den ene eller anden måde inden for den gymnasiale undervisning i ca. to tredjedele af medlemsstaterne. Et lignende billede aftegner sig inden for de videregående uddannelser.
2. På nogle områder er der tale om meget betydelige fremskridt. Et af disse områder er hele processen med at etablere en ny virksomhed. Er der tale om enkeltmandsvirksomheder, kan virksomheden etableres i løbet af to dage eller mindre i otte af medlemsstaterne og med meget små omkostninger. Er der tale om anpartsselskaber, kan virksomheden etableres på under to uger i ti af medlemsstaterne (i flere af dem på mindre end en uge), og i seks af medlemsstaterne er omkostningerne på under 500 EUR³.
3. Der er noget, der tyder på et voksende politisk engagement. Et eksempel herpå er regelforenkling, erhvervskonsekvensanalyser og alternativer til myndighedsregulering. Mere end halvdelen af medlemsstaterne anvender enten rutinemæssigt erhvervskonsekvensanalyser eller er i gang med at etablere systemer til at gøre det. På EU-plan vil dette spørgsmål, som blev drøftet på Det Europæiske Råd i Laeken, blive taget op i en handlingsplan, som Kommissionen skal forelægge senest i juni 2002.
4. De fleste medlemsstater har gjort virkelige fremskridt med hensyn til spørgsmål som f.eks. iværksætteruddannelse, men der er tilsyneladende stadig nogle medlemsstater, der ikke har truffet nogen foranstaltninger til at fremme iværksætterånden via uddannelsessystemet. Dette mønster kan ses inden for alle de områder, hvor der er gjort fremskridt. For flere medlemsstaters vedkommende lader indsatsen stadig meget tilbage at ønske.
5. Tilbage står en række indviklede problemområder, som måske aldrig helt bliver løst på grund af konjunktursvingningerne. F.eks. har de små virksomheder som følge af de lave rentesatser, som er et resultat af forberedelserne til den monetære union, og de stabile vækstrater fået meget lettere ved at opnå lån. Udbuddet af risikovillig startkapital til finansiering af den første fase af en virksomheds etablering er også øget i de seneste år via offentlige eller private kilder. Problemet med finansiering af nyetablerede virksomheder og små virksomheder er dog blevet mere akut i løbet af de seneste seks måneder, hovedsagelig som følge af den forværrede økonomiske situation, men også på grund af omstruktureringen af banksektoren. Dertil kommer, at det er blevet vanskeligere at skaffe risikovillig kapital. Det vil måske kunne forekomme, at der selv til gode forslag fra små virksomheder ikke kan opnås finansiering, medmindre virksomhederne kan stille garantier eller tilbyde en større andel i egenkapitalen.

³ Kilde: Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001.

6. Der er masser af gode eksempler på succesrige metoder, som blot venter på at blive anvendt i større omfang. Virksomheder, der starter i kuvøse, har en meget højere succesrate end andre. 90 % af nye virksomheder i kuvøse var stadig aktive tre år senere⁴. Selv om antallet af virksomhedskuvøser måske nok er stigende, er der dog tale om en temmelig ujævn fordeling i anvendelsen af sådanne kuvøser inden for EU.
7. Endelig er der spørgsmålet, som også blev berørt i begyndelsen - og som måske er det spørgsmål, der er blevet tacklet mindst tilfredsstillende - nemlig, hvordan man kan sikre en mere effektiv repræsentation af små virksomheders interesser på nationalt plan og EU-plan. Som anført i chartret skal de små virksomheders interesser være i fokus, når der udarbejdes nye politikker. Det er nødvendigt konstant at presse på for at sikre, at deres interesser tilgodeses i rimeligt omfang. Bedre repræsentation af deres interesser, hvor vanskeligt det end måtte være, er tvingende nødvendigt inden for alle politikområder.

⁴ Kilde: Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001.

Årlig gennemførelsesrapport om det europæiske charter for små virksomheder

1. BAGGRUND

1.1 Mål

Det europæiske charter for små virksomheder, der blev hilst velkommen af Det Europæiske Råd ved dets møde i Santa Maria da Feira i juni 2000, er centralt, hvis man skal nå Lissabon-målet om at gøre Europa til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnøkonomi i verden inden 2010. Det anerkender den meget vigtige rolle, som små virksomheder spiller i udviklingen af konkurrenceevne, innovation og beskæftigelse i Europa.

Dette er den anden årlige gennemførelsesrapport om charteret for små virksomheder. Den første rapport⁵, der blev forelagt blot et par måneder efter charterets godkendelse, gav en kort oversigt over hovedområderne, eftersom mange af disse for nylig var blevet nævnt i rapporten om gennemførelse af handlingsplanen til fremme af iværksætterånd og konkurrenceevne⁶. Nærværende rapport gennemgår de fremskridt, der er gjort både af medlemsstaterne og Kommissionen med at gennemføre de strategiske henstillinger i charteret i den periode, der er gået siden dets vedtagelse.

Hovedmålet med denne rapport er at pege på de generelle stærke og svage sider i Den Europæiske Union og derved bidrage til at styrke politikken til støtte af små virksomheder og opretholde den fremdrift, der blev skabt i Lissabon. Medlemsstaterne har gjort reelle fremskridt med at nå de strategiske henstillinger i charteret, men det er meget vigtigt at bygge videre på de resultater, der er nået.

Gennemførelsen af charteret er en meget vigtig søjle i Kommissionens "Tænk småt først"-politik. Inden for hvert enkelt af de 10 områder, der er fremhævet i charteret, er der taget initiativer via en række forskellige foranstaltninger. Disse omfatter det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd⁷ og en række projekter vedrørende bedste praksis - til fastslåelse og spredning af kendskab til bedste praksis, der bliver gennemført sammen med medlemsstaterne⁸. Dertil kommer, at den fælles rapport om beskæftigelsen⁹ præsenterer en årlig oversigt baseret på nationale rapporter over medlemsstaternes foranstaltninger til fremme af iværksættervirksomhed.

1.2 Rapportens udarbejdelse

Gennemførelsesrapporten er baseret på omfattende nationale rapporter indsendt af medlemsstaterne og Norge og på bilaterale møder mellem Kommissionen og nationale myndigheder. Der var også erhvervsorganisationer repræsenteret ved de fleste af disse bilaterale møder, og deres feedback om de nationale erhvervs politikkers effektivitet har spillet en vigtig rolle i rapporteringsprocessen. På Kommissionsplan er koordineringen foregået via en fællesgruppe, der omfatter alle generaldirektorater med interesse i erhvervs politik.

⁵ Rapport fra Kommissionen, Europæisk Charter for Små virksomheder: Årlig gennemførelsesrapport, KOM(2001) 122 endelig, 7.3.2001.

⁶ Rapport om gennemførelsen af handlingsplanen til fremme af iværksætterånd og konkurrenceevne, SEC(2000) 1825, 27.10.2000.

⁷ Rådets beslutning af 20.12.2000 om et flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005) (2000/819/EF).

⁸ Best Procedure-rapport for 2001, SEC(2001) 1704, 29.10.2001.

⁹ KOM(2001) 438 endelig, 12.9.2001.

Rapporten sigter på at give et kort overblik og sammendrag af de vigtigste foranstaltninger, der er blevet gennemført. I denne sammenhæng og af årsager relateret til dens formål og længde søger rapporten ikke at give en udtømmende liste over de foranstaltninger, der er blevet indrapporteret. Det er også vigtigt at understrege, at nogle af de foranstaltninger, der er nævnt i rapporten, enten var på vej eller planlagt inden charterets vedtagelse.

Hvis man skulle ønske en detaljeret beskrivelse af de pågældende foranstaltninger, kan de nationale rapporter konsulteres på Kommissionens websted¹⁰ og via en web-baseret liste over relevante foranstaltninger¹¹. Disse omfatter kontaktdetaljer med henblik på at kunne bistå de berørte parter med at få adgang til yderligere information og lette udvekslingen af viden og god praksis. Gennemførelsesrapporten støtter sig desuden til materiale indsamlet i andre kommissionsrapporter, der analyserer medlemstaternes resultater inden for en række vigtige områder af relevans for charteret¹².

Norge tog imod en invitation fra Kommissionen om at deltage i rapporten. Ingen af de øvrige medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, Island eller Liechtenstein, udtrykte noget ønske om at deltage.

1.3 Rapportens opbygning

Rapporten består af et kapitel, der analyserer de fremskridt, der er gjort af medlemsstaterne inden for hvert enkelt af de 10 områder i charteret, fulgt af et kapitel om de fremskridt, der er gjort af Europa-Kommissionen. I betragtning af, at charteret selv er baseret på en række henstillinger, drager man i rapportens sidste kapitel en række konklusioner vedrørende de fremskridt, der er blevet gjort inden for hvert enkelt af de 10 nøgleområder, i stedet for at forsøge at fremsætte et nyt sæt af henstillinger.

1.4 "Små virksomheder" som defineret i denne rapport

De fleste af de foranstaltninger, der analyseres i denne rapport, er blevet til for at støtte både små og mellemstore virksomheder. Kommissionen finder ikke, at det forringer disse foranstaltningers værdi eller indvirkning på små virksomheder, at de ikke udelukkende er rettet mod virksomheder med mindre end 50 ansatte. Både Kommissionen og medlemsstaterne har derfor vedtaget den tilgang, at man i nærværende rapport medtager alle initiativer med en indvirkning på små og mellemstore virksomheder, samtidig med at man fremhæver de foranstaltninger, der er særlig rettet mod små virksomheder.

¹⁰ Den komplette tekst for hver enkelt rapport findes på adressen:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/charter/index.htm.

¹¹ Se "Directory of measures in favour of entrepreneurship and competitiveness" på adressen:

http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/best-directory2/index.htm.

¹² Se f.eks. Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001; meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet "Opfyldelse af forpligtelserne og øgning af reformtempoet", KOM(2001) 641 endelig, 8.11.2001; og Det Europæiske Observationscenter for SMV.

2. NATIONALE ERHVERVSPOLITIKKER

2.1 Iværksætteruddannelse

Der vil i Europa blive sat ind på at fremme iværksætterånden og nye færdigheder i en tidligere alder. Der skal på alle skoletrin undervises i erhvervsforhold og iværksættervirksomhed. Særlige forretningsrelaterede moduler bør være en væsentlig bestanddel i undervisningen på sekundærtrinet og på universitetsniveau.

De fleste lande har øget deres indsats på at forbedre den iværksætterrelaterede uddannelse på universitetsniveau. Der er blevet oprettet professorater i virksomhedsetablering og ledelse af SMV'er i Tyskland, Spanien og Østrig, og man kan finde universiteter, der udbyder kurser i iværksætterkultur og ledelse i Danmark, Irland, Portugal, Finland og Sverige. Det Forenede Kongeriges regering har igangsat et program, der skal fremme forbindelser mellem universiteter og erhvervslivet med henblik på kommerciel udnyttelse af universiteternes forskning. De oplysende foranstaltninger omfatter en årlig forretningsplanskonkurrence for universitetsstuderende i Irland, "salgsfremmende dage" i Frankrig, konferencer om iværksættervirksomhed i Portugal og informationscentre, der skal støtte studerende med forretningsidéer i Spanien.

I en række lande, bl.a. Finland og Sverige, er iværksættervirksomhed nu en del af undervisningen på sekundærtrinet. Der er også blevet indført pilotprojekter, hvor man underviser de studerende i, hvordan man etablerer og driver en virksomhed med nogle interessante eksempler i Tyskland, Irland, Østrig, Sverige og Det Forenede Kongerige. Der er blevet udviklet projekter, der skal nære generelle iværksætterfærdigheder såsom kreativitet og selvstændighed, i bl.a. Italien, Nederlandene og Østrig, mens der uddeles priser for iværksætteri i Belgien, Danmark og Irland. Foranstaltninger til udvikling af iværksætterfærdigheder er imidlertid mindre hyppige i de yngre klasser i grundskolen, og der er kun få lande, der melder om fremskridt inden for dette område. I forbindelse med en britisk ordning undervises elever i grundskolens yngre klasser i færdigheder til arbejdspladsen, mens to svenske projekter tager sigte på at stimulere til kreativitet og initiativ blandt de 6-11-årige og uddanne lærere til iværksætteruddannelse.

Vi vil tilskynde til og fremme unges iværksætterforehavender og udforme passende uddannelsesprogrammer for ledere i små virksomheder.

Der er blevet etableret vejlednings- og støttesystemer, der kan hjælpe potentielle iværksættere med at omsætte forretningsidéer til praksis i Belgien, Danmark, Grækenland, Irland, Finland og Sverige. De har til formål at yde rådgivning, uddannelse og vejledning og tilvejebringe andre faciliteter, der kan hjælpe iværksættere med at få succes. Der er relativt få initiativer til udvikling af uddannelse for ledere og arbejdstagere i SMV'er. Der findes særlige uddannelser for kvinder i Finland, mens Det Forenede Kongerige har indført stipendier for potentielle iværksættere fra mindre gunstigt stillede områder og projekter, der integrerer studier med arbejdsbaseret uddannelse.

Generel vurdering

De bestræbelser, der er gjort på dette område, er begyndt at udmønte sig i resultater: Europa er ved at blive mere initiativrigt. Mens de fleste lande har øget deres bestræbelser på at fremme iværksættervirksomhed på universitetsniveau, er der stadig behov for at videreudvikle foranstaltningerne for sekundærtrinet og navnlig de yngste klasser i grundskolen. Der er

behov for fra en tidlig alder at gøre mere for at stimulere iværksætterånden og -færdighederne, såsom initiativ og viljen til at tage risici, og gøre noget for, at iværksætterånd bliver en holdning frem for en akademisk disciplin. Man må sikre kontinuitet i bestræbelserne og omsættelsen af resultater til langsigtet praksis.

2.2 Billigere og hurtigere virksomhedsetablering

Virksomhedernes udgifter til etableringen bør udvikle sig, så de bliver de mest konkurrencedygtige i verden. De lande, der har de længste og tungeste godkendelsesprocedurer for nye virksomheder, bør tilskyndes til at komme på højde med de hurtigste. Der bør skabes flere muligheder for online-adgang til registrering.

Ifølge tal taget fra Kommissionens resultattavle for erhvervspolitikken¹³ er minimumstiden for at etablere en enkeltmandsvirksomhed (med 1-2 ansatte) mellem én og to arbejdsdage i Belgien, Tyskland, Grækenland, Spanien, Italien, Nederlandene, Østrig og Det Forenede Kongerige. Mindsteudgifterne til registrering af denne type virksomhed er under 100 EUR i alle på nær to medlemsstater. De typiske tider og omkostninger, der rent faktisk opleves af gennemsnitsvirksomheden, kan imidlertid være længere og højere.

Der er større variationer, når det gælder procedurerne for registrering af et anpartsselskab. De nuværende minimumskapitalkrav for disse selskaber varierer mellem 1 EUR i Irland og Det Forenede Kongerige og så meget som 23 500 EUR. Registreringen af et anpartsselskab har tendens til at være relativt dyrt i Europa, registreringsudgiften er dog gratis i Danmark. I Frankrig, Irland, Portugal, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige er udgiften under 500 EUR¹⁴. I alle undtagen fem medlemsstater overskrider minimumstiden ikke to uger, mens et anpartsselskab i otte medlemsstater kan registreres inden for en uge.

Enkeltregistrerings- eller meddelelsesformularer er ved at blive indført som en måde til forenkling af procedurerne for virksomhedsetablering, og det samme er online-registrering og bedre kommunikation inden for forvaltninger, navnlig for så vidt angår skat og moms. Der findes også bedre muligheder for virksomheder til at få adgang til oplysninger og rådgivning online om sådanne spørgsmål som administrative procedurer, tilladelser til etablering af en virksomhed og finansieringsmuligheder.

Generel vurdering

Mens tiden og omkostningerne i forbindelse med etablering af en virksomhed er blevet reduceret voldsomt i de senere år i en række lande, er der stadig store variationer fra land til land i EU. Der er behov for, at de lande, der har de længere perioder og højere omkostninger for virksomhedsetableringer, lærer af deres kollegers eksempel, hvoraf nogles resultater nu rangerer blandt de bedste i verden. Opmærksomheden bør rettes mod forenkling af regelsættet, forskelle i kravene med hensyn til indbetalt anpartskapital for anpartsselskaber og mod den bredere proces i forbindelse med igangsætningen af en virksomhed, herunder tilvejebringelsen af relevante informations- og støttetjenester.

¹³ Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001.

¹⁴ I henhold til Best Procedure-projektet vedrørende "benchmarking af administrationen af nyoprettede virksomheder" er omkostningerne ved registrering af denne type virksomhed også på under 500 EUR i Tyskland og Italien.

2.3 Bedre lovgivning og regulering

Medlemsstaternes konkurslovgivning bør vurderes på baggrund af bedste praksis. Erfaringerne fra benchmarking-arbejdet bør kunne føre til en forbedring af den aktuelle praksis i EU.

Der er en øget bevidsthed om behovet for at undgå en urimelig afstraffelse af konkursramte iværksættere og løse levedygtige virksomheders finansielle problemer i tide. En række lande, herunder Belgien, Tyskland, Nederlandene, Østrig, Finland og Det Forenede Kongerige, har taget skridt til at modernisere deres insolvenslovgivning. Generelt tager disse bestræbelser sigte på at øge omstruktureringsordningernes effektivitet og reducere de sanktioner, der pålægges "ærlige" debitorer, og muliggør således en ny start efter konkursen. I en række medlemsstater findes der støtteforanstaltninger til finansielt nødstedte virksomheder. I Tyskland yder flere initiativer rådgivning til virksomheder, der befinder sig i en finansielt vanskelig situation. I Nederlandene yder pensionerede eksperter såsom iværksættere eller revisorer finansiell eller strategisk rådgivning til insolvente SMV'er på frivillig basis, mens foreningen "RE-CREER" i Frankrig yder støtte til konkursramte iværksættere og søger at ændre holdninger til konkurs. I Østrig kan SMV'er regne med bistand fra specialiserede organisationer, hvis en af deres debitorer bliver insolvent¹⁵.

Ny lovgivning på nationalt plan og EF-plan bør gennemgås for sin virkning på små virksomheder og iværksættere. Medlemsstaternes og EU's bestemmelser bør så vidt muligt forenkles. Regeringerne bør indføre brugervenlige forvaltningsdokumenter.

Forskellige former for systemer til konsekvensanalyse af lovgivning er blevet indført i de fleste medlemsstater med henblik på at sikre, at der forud for vedtagelse af alle nye og ændrede love foretages en analyse af alternativerne til lovgivning, en evaluering af omkostninger og byrder for virksomheder og borgere og konsultation af interessenterne. I de fleste tilfælde er der blevet skabt fælles retningslinjer, checklister og en dedikeret enhed eller afdeling til dette formål. Alternativer til lovgivning såsom frivillige aftaler bliver systematisk analyseret, inden der vedtages lovgivning i Danmark, Italien, Østrig, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige.

Længere konsultationsperioder med virksomheder forud for vedtagelse af lovgivning, interministerielle net for lovgivningsreformer, repræsentative virksomhedspaneler til vurdering af konsekvenserne af forslag til lovgivning og særlige lovkontorer er i stadig højere grad et kendetegn for regeringernes bestræbelser på at lette den lovgivningsmæssige byrde, der hviler på erhvervslivet. Blandt nogle lande er der også et initiativ til at forbedre lovgivningens kvalitet generelt og forenkle gældende lovgivning. Danmark og Sverige har udviklet systemer, der skal måle den byrde, som eksisterende lovgivning udgør for virksomhederne, og der bliver gjort øget brug af afviklingsklausuler, de såkaldte "pensionerings"- eller "solnedgangs"-klausuler (retirement or sunset clauses), for overflødig lovgivning. Italien har gjort en særlig indsats for at ophæve forældede love og bekendtgørelser.

Små virksomheder kunne undtages visse retlige forpligtelser. Kommissionen kunne i denne forbindelse forenkle konkurrencereglerne, så det bliver lettere for de små virksomheder at overholde dem.

¹⁵ Flere gode praksiser inden for dette område kan findes i brochuren "Helping business overcome financial difficulties: a guide to good practices and principles on restructuring, bankruptcy and a fresh start" og i referatet fra seminaret om "Business Failure", der blev holdt i Noordwijk i maj 2001.

Der meldes kun om meget få tilfælde, hvor små virksomheder undtages retlige forpligtelser, selv om Det Forenede Kongerige for nærværende er ved at undersøge, hvordan man kan fjerne selskabsretlige byrder fra små virksomheder, navnlig hvad angår regnskabsaflæggelse og revision.

Generel vurdering

Der er generelt behov for at gøre mere for at få iværksættere, der har gennemgået en "ærlig" fallit, til at genoptage deres aktivitet og indføre fallit som en normal fase i forretningsmæssig udvikling. De ansattes interesser i forbindelse med fallit eller omstrukturering bør også tages i betragtning. De fleste lande anvender nu en eller anden form for økonomisk konsekvensvurdering af planlagt lovgivning. De lande, som endnu ikke har indført såkaldte "RIA-systemer" (systemer til lovkonsekvensanalyse), kunne lære af andres praksis. Der synes at være bred enighed om, at der bør ses på alternativer til lovgivning, og at lovgivningen og de administrative procedurer skal forenkles. Men der må sættes betydelig fart i bestræbelserne (og i visse tilfælde må sådanne igangsættes).

2.4 Relevante kvalifikationer

Vi skal stræbe efter at sørge for, at uddannelsesinstitutioner suppleret med ordninger for uddannelse på arbejdsstedet giver nogle relevante kvalifikationer, der er tilpasset de små virksomheders behov, og indføre livslang uddannelse og rådgivning.

I gennemsnit deltager 10 % af de 25-64-årige i EU i en eller anden form for uddannelse¹⁶. Kun i Danmark, Nederlandene, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige er tallet betydeligt højere. Stadig flere små virksomheder og mikrovirksomheder anser manglen på kvalificeret arbejdskraft som deres største problem (for de små virksomheder steg dette fra 17 % i 1999 til 30 % i 2001, og for mikrovirksomheder fra 13 % i 1999 til 20 % i 2001)¹⁷.

Europa oplever for nærværende et kvalifikationsunderskud i den meget vigtige IKT-sektor såvel som i andre vigtige sektorer såsom ingeniørvirksomhed. Selv om Tyskland, Spanien, Frankrig, Irland, Italien og Det Forenede Kongerige alle klarer sig fint hvad angår antallet af uddannede, som de producerer inden for datalogi og beslægtede fag såsom matematik, klarer de fleste andre medlemsstater sig relativt dårligt i denne henseende i forhold til konkurrenter som USA. Antallet af pc'er pr. elev varierer også betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat fra omkring fem eller færre pc'er pr. 100 elever til mere end 30 pr. 100 elever i Danmark, Luxembourg og Finland¹⁸.

Der er blevet udviklet en lang række foranstaltninger for at tilskynde til uddannelse i SMV'er. Spanien, Italien, Østrig og Sverige har indført skatteincitament for uddannelse på arbejdsstedet og/eller for SMV'ers ansættelse af kvalificeret personale, mens Danmark, Irland, Østrig, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige udbyder skræddersyede kurser for ledere af små virksomheder. Der er blevet udviklet initiativer til fremme af navnlig IKT-kvalifikationer i Danmark, Grækenland, Portugal, Sverige, Det Forenede Kongerige og

¹⁶ Kilde: Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001. I 2000 havde i gennemsnit 10 % af de 25-64-årige deltaget i et kursus i de fire uger, der gik forud for undersøgelsen (i de fleste medlemsstater udgør disse tal en forøgelse i forhold til resultaterne fra de foregående år).

¹⁷ Kilder: ENSR-undersøgelsen om SMV'er for 2001, Det Europæiske Observationscenter for SMV (kommende rapport).

¹⁸ Kilde: Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001.

Norge. Nogle af disse koncentrerer sig konkret om at styrke IKT-kvalifikationerne i SMV'er, mens andre tager sigte på at uddanne enkeltpersoner eller arbejdsløse. Foranstaltningerne til støtte af livslang uddannelse omfatter et svensk initiativ, der går ud på at tilbyde uddannelse på sekundærtrinet til de arbejdsløse; en italiensk lov, der anerkender arbejdstagernes ret til livslang uddannelse og brugen af orlov til dette formål; nedsættelsen af en ekspertgruppe, der skal analysere virksomhedernes kvalifikations- og uddannelsesbehov i Irland; et tysk projekt til fastslåelse af kvalifikationsudviklingsstrukturer og -strategier i SMV'er i hurtig vækst og formidling af bedste praksis-løsninger samt et finsk projekt til udvikling af et kvalifikationsanalyseværktøj for SMV'er. Tyskland og Østrig har begge veletablerede duale erhvervsuddannelsessystemer.

Generel vurdering

Andelen af arbejdstagere, der nyder gavn af erhvervsuddannelse, er stadig lav i Europa. Selv om der på tværs af EU i stadig højere grad udbydes forskellige uddannelser, findes der stadig kun begrænsede skatteincitamer for arbejdsgiverne til at tilbyde uddannelsesmuligheder, støtte uddannelse på arbejdsstedet og andre foranstaltninger til fremme af livslang uddannelse. Til trods for en udbredt bevidsthed om behovet for IKT-relateret uddannelse og de forskellige nye foranstaltninger, der er indledt af flere medlemsstater, er der stadig et kvalifikationsunderskud på dette område, selv om omfanget af dette varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Der er også et behov for at udvide indsatsen med at etablere forbindelser mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervslivet. Erhvervelse af passende sprogfærdigheder, især for iværksættere, der ønsker at operere uden for deres hjemmemarked, er også en faktor, der skal tages med i betragtning.

2.5 Bedre adgang til Internettet

De offentlige myndigheder skal tilskyndes til i højere grad at anvende elektronisk kommunikation over for de små virksomheder. Virksomhederne vil herved kunne få rådgivning, indgive ansøgninger, indsende selvangivelse eller indhente oplysninger på nettet, dvs. hurtigere og billigere. Kommissionen må foregå med et godt eksempel på området.

Elektronisk kommunikation mellem offentlige myndigheder og erhvervslivet kan give begge parter fordele i relation til fart, udgifter, effektivitet og gennemsigtighed. Initiativerne omkring digital forvaltning kan udgøre et yderligere incitament for SMV'er til at blive digitaliserede. Antallet af små virksomheder, der bruger Internettet, vokser støt. Mikrovirksomhedernes brug af Internettet er steget fra ca. 40 % i 1999 til 70 % i 2001, og de små virksomheders brug af Internettet er steget fra 67 % til 81 %¹⁹.

Alle forvaltninger har udvist en bevidsthed om behovet for at gøre deres tjenesteydelser så tilgængelige som muligt, navnlig gennem online-adgang, og reducere antallet af gange, som virksomheder skal indsende de samme informationer til forskellige myndigheder. Mange har nu websteder, hvorfra de leverer oplysninger og yder rådgivning om administrative procedurer, finansieringsmuligheder og andre etablerings- og ledelsespørgsmål. Der er også gjort fremskridt, bl.a. i Grækenland, når det gælder om at forbinde ministerier til myndigheder i fjerntliggende regioner, således at der nemmere kan formidles oplysninger mellem dem. Det er nu ved at blive meget udbredt med ét enkelt websted, der giver virksomhederne en direkte forbindelse til alle oplysninger og tjenesteydelser, der leveres af det offentlige, og den

¹⁹ Kilder: ENSR-undersøgelsen om SMV'er for 2001, Det Europæiske Observationscenter for SMV (kommende rapport).

svenske regering har for nylig udviklet et interaktivt websted, der har til formål at levere oplysninger til virksomheder og øge deres dialog med forvaltningen.

Elektroniske transaktioner kan foretages mellem virksomheder og skatte- og sociale sikringsmyndigheder i Frankrig, Irland, Østrig og Norge, mens der nu findes eller er ved at blive udviklet portaler for offentlige indkøb i Danmark, Tyskland og Grækenland. De såkaldte "e-Envoys" er blevet indført i Det Forenede Kongerige og Norge, og de skal føre an i arbejdet med at gøre deres land tilgængeligt online.

Generel vurdering

Dette er ét område, hvor alle regeringer synes at bevæge sig i den rigtige retning, selv om disse bestræbelser har brug for at blive understøttet og yderligere udviklet for at imødekomme virksomhedernes behov. Desuden er det sådan, at det, selv om registreringsformularer kan indhentes online i mange lande, endnu ikke er muligt at blive registreret og færdiggøre registreringsprocedurerne online.

2.6 Større udnyttelse af det indre marked

Kommissionen og medlemsstaterne må videreføre de igangværende reformer med det formål at gennemføre et reelt indre marked i Den Europæiske Union, der er brugervenligt for små virksomheder på områder, der er afgørende for udvikling af små virksomheder, herunder elektronisk handel, telekommunikation, forsyning med gas, el m.m., offentlige indkøb og grænseoverskridende betalingssystemer.

Medlemsstaternes økonomier er meget afhængige af handel, især med hinanden, og liberalisering af handelen inden for EU har været en vigtig drivkraft for den økonomiske vækst. Der er blevet gjort gode fremskridt i en række medlemsstater med at liberalisere telekommunikations-, gas- og elmarkederne, selv om der stadig er en del, der skal gøres for at nå frem til fuld liberalisering. Der rettes også øget opmærksomhed på reformen af lovgivningen om offentlige indkøb og navnlig på at lette små virksomheders adgang til offentlige udbud, navnlig i Danmark, Tyskland, Irland, Sverige og Finland.

De europæiske og nationale konkurrenceregler bør håndhæves strengt, så de små virksomheder får alle mulige chancer for at trænge ind på nye markeder og konkurrere på lige vilkår.

Danmark, Nederlandene og Det Forenede Kongerige har alle vedtaget konkurrencelove, der er med til at bringe deres konkurrencelovgivning på linje med EU's, og som tager sigte på at forbedre mulighederne for små virksomheder i det indre marked. Østrig har ligeledes indført et særligt program, der skal hjælpe SMV'er med at få mere ud af det indre marked. Mens der stadig er nogle problemer med at fuldføre gennemførelsen af de europæiske direktiver i national lovgivning - kun Danmark, Spanien, Nederlandene, Finland og Sverige har nået målet om et gennemførelsesunderskud på 1,5 % (som Det Europæiske Råd i Stockholm fastsatte skulle være nået inden foråret 2002) - i alle på nær to medlemsstater, er gennemførelsesunderskuddet under 3 %²⁰.

²⁰ Kilde: Internal Market Scoreboard nr. 9 (19. november 2001).

Generel vurdering

Selv om der ikke hersker nogen tvivl om, at det indre marked har forandret handelen inden for EU, indfører medlemsstaterne fortsat nye tekniske forskrifter i et foruroligende tempo. Antallet af medlemsstaternes²¹ meddelelser om udkast til tekniske forskrifter er vokset fra 591 i 1999 til 751 i 2000. Denne tendens risikerer at øge byrden yderligere for små virksomheder, som må efterleve et stadig større antal forskellige love og regler. Men det er vanskeligt at etablere en direkte forbindelse mellem antallet af love vedtaget af medlemsstaterne og efterlevelseshet for små virksomheder. Det afgørende kriterium er rent faktisk indholdet i den nationale lovgivning.

2.7 Beskatning og finansiering

Skattesystemerne bør ændres, så de belønner succes, tilskynder til virksomhedsetableringer, fremmer små virksomheders ekspansion og jobskabelse samt letter deres etablering og overtagelse. Medlemsstaterne bør benytte bedste praksis, når det gælder skatter og personlige præstationsincitament.

Tyskland undtager små virksomheder for omsætningsafgift og har planer om en erhvervsskatte-reform med incitament for enkeltmandsvirksomheder, Frankrig har nedsat selskabsskattesatsen for virksomheder med en omsætning på under 7,6 mio. EUR, Portugal har forenklet sin selskabsskatteordning for virksomheder med en omsætning på op til 150.000 EUR, Finland har nedsat beskatningen af iværksættere med lav indkomst, og Sverige tillader virksomheder at udsætte en del af deres indkomstskattebetalinger i reinvesteringssøjmed. Frankrig har ligeledes indført skatteincitament for at tilskynde til udvikling af lokale net af private investorer (de såkaldte "business angels"). Italien har etableret et incitamentssystem bestående af skattegodtgørelse for at støtte virksomheders investeringer i mindre gunstigt stillede områder. Bl.a. Østrig, Finland og Grækenland har ændret deres lovgivning omkring arveafgifter og gaveskat for at lette virksomhedsoverdragelser. Spanien, Portugal og Det Forenede Kongerige har alle udviklet skatteincitament for små virksomheders køb af IKT-udstyr og/eller -projekter, mens Belgiens "Føderale plan +1 +2 +3" nedsætter de sociale sikringsbidrag i forbindelse med førstegangsrekrutteringen af en første, anden og tredje arbejdstager.

Iværksættere har brug for kapital for at kunne omsætte deres ambitioner til virkelighed. For at forbedre små virksomheders adgang til finansielle tjenesteydelser vil vi:

indkredse og fjerne de hindringer, der stiller sig i vejen for et paneuropæisk kapitalmarked, gennemførelsen af handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser og handlingsplanen for risikovillig kapital;

Se afsnittet "Europa-Kommissionen".

forbedre forholdet mellem banksystemet og de små virksomheder ved at give passende vilkår for adgang til låntagning og venturekapital;

²¹ Direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 som ændret ved direktiv 98/48/EF af 20. juli 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter vedrørende informationssamfundets tjenester, EFT L 204, 21.7.1998, s. 37 og EFT L 217, 5.8.1998, s. 18. Det forpligter medlemsstaterne til at anmelde tekniske forskrifter vedrørende produkter og informationssamfundets tjenester til Kommissionen i udkastform. Samtidig med at det er formålet at undgå skabelsen af tekniske hindringer, udgør anmeldelserne også et barometer til måling af tendensen til at lovgive.

For at stimulere udviklingen af potentielle nye vækstvirksomheder fremmer de fleste medlemsstater venturekapital til virksomhedsetableringer inden for teknologiområdet. Belgiens "*Bourses de pré-activité*" leverer kapital til analyse og forretningsplaner forud for etableringen af en virksomhed, mens den såkaldte "*Coupoles financière des PME*" samler eksisterende offentlige finansieringsværktøjer, der leverer langfristet venturekapital og garantier, i en fælles ramme. I Danmark er der blevet oprettet to særlige investeringsselskaber til at yde startkapital til innovative virksomheder, som det er for risikabelt at investere i for etablerede ventureselskaber. Den græske regering har etableret en venturekapitalfond og en fond for højteknologiske foretagender. Det østrigske startfinansieringsprogram yder støtte til teknologisk innovative forretningsidéer. I Finland støtter den nationale forsknings- og udviklingsfond startfinansiering i forbindelse med etablering inden for teknologiområdet, og et nyt startfinansieringsinstrument for teknologilandsbyer og virksomhedsvæksthuse er ved at blive oprettet. Sveriges innovationscenterfond yder lavtforrentede risikobetonede lån til iværksættere i de tidlige stadier af innovative processer, og Det Forenede Kongeriges højteknologifond (en fondernes fond) investerer i højteknologi-fokuserede fonde i deres tidlige stadier.

Gensidige garantifonde er blevet videreudviklet i Spanien og Italien for at hjælpe SMV'er med at få adgang til lån, mens lånegarantifonde (der yder en del af de garantier, der kræves af finansielle institutioner) er blevet etableret eller styrket. De skal tilskynde banksektoren til at øge sit lånetilbud til SMV'er i Danmark, Grækenland og Sverige.

Der er blevet etableret informations- og støttesystemer, der skal hjælpe fremtidige iværksættere med at få fat i oplysninger om finansieringsmuligheder, i flere lande. Italiens integrerede incitamentsplan for perioden 2000-2006 gør det muligt for virksomheder, der indsender en udviklingsplan, at få adgang til finansiering til innovation, uddannelse og etablering af netværk, mens "SMV-konto"-webstedet og -tjenesten i Nederlandene bistår iværksættere i spørgsmål vedrørende adgang til finansiering.

forbedre adgangen til strukturfondene og se positivt på de initiativer fra Den Europæiske Investeringsbank, der går ud på at øge midlerne til virksomhedsetableringer og højteknologivirksomheder, herunder aktier.

Se afsnittet "Europa-Kommissionen".

Generel vurdering

Tidlig finansiering som en del af BNP i medlemsstaterne fordobledes mellem 1999 og 2000²². Der er stadig mere venturekapital til rådighed, selv om dette varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat og hovedsagelig er rettet mod højteknologiske og innovative virksomheder. Låne- og gensidige garantiordninger kan være med til at bygge bro over finansieringskløften for virksomheder i mere traditionelle sektorer. Selv om der findes sådanne typer ordninger i de fleste medlemsstater, varierer omfanget af den rolle, de spiller, betydeligt fra land til land. Herudover giver de eksisterende selskabsskattesystemer en stærk fordel til investeringer finansieret ved gæld. For virksomheder er det ufordelagtigt at finansiere ved køb af nye aktier, da det ikke er tilladt at fratække den tilsvarende betaling fra

²² Kilde: Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard, SEC(2001) 1900, 21.11.2001.

det skattepligtige grundlag²³. På et tidspunkt, hvor medlemsstaterne forsøger at udvikle deres aktiemarkeder, herunder venturekapital og investeringer foretaget af lokale net af private investorer (de såkaldte "business angels"), bør der gøres noget ved dette spørgsmål. I den nuværende situation, hvor der kun er begrænsede muligheder for at opnå investering af risikokapital i højteknologivirksomheder, bør der endvidere sættes ind på at fremme en mere effektiv anvendelse af lån- og garantiordninger med henblik på at imødekomme sådanne virksomheders behov, set i lyset af den succesfulde implementering af den slags ordninger i en række medlemsstater.

2.8 Styrke små virksomheders teknologiske kapacitet

Vi vil styrke de eksisterende programmer, der tager sigte på at forbedre teknologiformidlingen ud til de små virksomheder, samt de små virksomheders evne til at indkredse, udvælge og tilpasse teknologierne.

Øget opmærksomhed bliver rettet mod at forbedre små virksomheders teknologiske kapacitet og fremme teknologioverførsel fra forskningsinstitutter til SMV'er. Belgien, Danmark, Spanien og Norge har indført foranstaltninger, der skal tilskynde til ansættelse af personale med teknologiske kvalifikationer i SMV'er. I Finland er der udviklet et initiativ, der skal hjælpe SMV'er med at gøre fuld brug af det potentiale, der ligger i IKT. I Tyskland findes der en række programmer, der tager sigte på at tilvejebringe startkapital (og rådgivningstjenester) til IT-virksomheder, hvor markedet ikke tilbyder en sådan foranstaltning. Grækenland og Frankrig har været aktive med at udvikle foranstaltninger til støtte og etablering af teknologiske parker og væksthuse.

Vi vil fremme teknologisamarbejdet og sørge for, at virksomheder af forskellig størrelse, især små virksomheder i Europa, får del i teknologien, udforme mere effektive forskningsprogrammer med fokus på den kommercielle anvendelse af viden og teknologi samt udvikle og tilpasse kvalitetsstyringsystemer og certificeringsordninger til små virksomheder. Det er vigtigt at sørge for, at der findes et EF-patent, der er let tilgængeligt for små virksomheder.

Vi vil fremme de små virksomheders inddragelse i samarbejdet mellem virksomheder på lokalt, nationalt, europæisk og internationalt plan samt samarbejde mellem små virksomheder og højere uddannelses- og forskningsinstitutioner.

Foranstaltninger på nationalt og regionalt plan, der har til formål at udvikle klynger og net mellem virksomheder, bør derfor støttes, det paneuropæiske samarbejde mellem små virksomheder, der anvender informationsteknologi, bør udbygges, bedste praksis for samarbejdsaftaler udbredes, og de små virksomheders samarbejde støttes for at sætte dem bedre i stand til at komme ind på de paneuropæiske markeder og udvide deres aktiviteter til tredjelandes markeder.

I Nederlandene sigter samarbejdsprojekter mellem den offentlige og private sektor på at forbedre klimaet for folk, der ønsker at etablere teknologiske virksomheder, tilskynde til samarbejde mellem store og små virksomheder og fremme innovative klynger af aktiviteter. Et østrigsk program sigter på at fremme innovation og brug af teknologi for at øge SMV'ernes konkurrenceevne, mens et andet østrigsk initiativ sigter på at formidle eksempler på bedste

²³ Kilde: "På vej mod et indre marked uden skattemæssige hindringer - En strategi for fastsættelse af et konsolideret selskabsskattegrundlag for virksomheders aktiviteter overalt i EU", KOM(2001) 582 endelig, 23.10.2001.

praksis fra innovative virksomheder til andre virksomheder. Endelig sigter et svensk program på at øge kendskabet til IKT blandt virksomheder med mellem 0 og 10 ansatte.

Generel vurdering

Mens alle regeringer er engageret i at fremme teknologioverførsel fra forskningsinstitutter til små virksomheder og øge deres samarbejde, er der kun få meldinger inden for områderne samarbejdet mellem virksomheder, klynger og netværk. En forbedring heraf kræver et langsigtet engagement i disse typer samarbejde såvel som bestræbelser på at fremme teknologiske forandringer i SMV'er.

2.9 Succesfulde forretningskoncepter for e-handel og støtte til særligt fremgangsrigtige virksomheder

Kommissionen og medlemsstaterne bør tilskynde de små virksomheder til at benytte bedste praksis og vælge succesfulde forretningskoncepter, som gør, at de virkelig kan blomstre op i den nye økonomi.

Antallet af små virksomheder og mikrovirksomheder, der har adgang til Internettet, er steget stærkt i de seneste år fra godt 40 % i 1999 til 70 % i 2001 for mikrovirksomheder og fra 67 % til 81 % for små virksomheder²⁴. Antallet af SMV'er, der foretager eller modtager betalinger via Internettet er også i stigning, selv om der er et noget ulige billede for Den Europæiske Union som helhed i denne henseende. Denne form for betalinger er nu almindelige i Danmark, Luxembourg, Østrig, Finland og Sverige og er ved at blive det mere og mere andre steder, bl.a. i Belgien og Tyskland.

Irland og Finland har indført foranstaltninger til formidling af eksempler på bedste praksis og/eller succeshistorier om SMV'er, der bruger e-handel. Spanien, Østrig, Sverige og Norge har udviklet programmer, der skal gøre SMV'er mere bevidste om de muligheder og fordele, der ligger i e-handel, og Norge har også igangsat et initiativ, der skal gøre shopping på Internettet sikrere og nemmere for forbrugere og virksomheder. I Det Forenede Kongerige omfatter en handlingsplan, der skal tilskynde virksomhederne til at gøre deres forretninger elektronisk, mål for antallet af virksomheder, der foretager handelstransaktioner online.

I Grækenland er der blevet udviklet en vedvarende konsultationsmekanisme mellem staten, virksomhederne, det akademiske miljø og arbejdsmarkedets parter om SMV'ers konkurrenceevne i den digitale økonomi og e-business-miljøet. Tyskland har etableret et net af videntcentre for e-handel og et internetnetværk for e-handel, mens der er blevet udviklet foranstaltninger, der skal øge de små virksomheders IKT-kompetence i bl.a. Belgien og Norge.

Vi vil koordinere medlemsstaternes og EU's aktiviteter for at oprette informationssystemer og virksomhedsstøtteordninger, netværk og tjenester, der er lette at få adgang til og forstå og relevante for erhvervslivets behov; vi vil sørge for, at der i hele EU er adgang til rådgivning og støtte fra vejledere og private investorer, herunder via websteder, og udnytte Det Europæiske Observationscenter for SMV.

²⁴ Kilde: ENSR-undersøgelsen om SMV'er for 2001, Det Europæiske Observationscenter for SMV (kommende rapport) og Det Europæiske Observationscenter for SMV - 6. rapport, Luxembourg, 2000. Denne stigning er mindre synlig i mellemstore virksomheder: fra 86 % i 1999 til 92 % i 2001.

Danmark har lanceret en webportal med én indgang til oplysninger om etablering og drift af virksomheder, som også tilbyder en hotline og internetrådgivning for virksomheder. I Frankrig er der blevet udviklet et kvalitetscharter for virksomhedsservice. Der findes vejlederordninger i Belgien, Spanien, Irland, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige, og i Sverige er der også et net af virksomhedsrådgivere for kvindelige iværksættere. Der findes nu lokale net af private investorer ("business angels") i alle på nær to medlemsstater. Ordninger med særlige medarbejderaktier er også blevet fremmet i flere lande, navnlig i Danmark og Frankrig.

Generel vurdering

Ud over bestræbelser på at identificere og fjerne retlige hindringer for *e*-handel har de fleste lande udviklet handlingsplaner, der skal tilskynde virksomhederne til at gøre deres forretninger elektronisk, hvoraf nogle omfatter særlige mål for antallet af virksomheder, der foretager deres handelstransaktioner online. Men mens nogle lande har gjort betydelige fremskridt med hensyn til antallet af virksomheder, som er online, viser det sig meget vanskeligere at få dem til egentlig at foretage deres handelstransaktioner elektronisk. Ifølge ENSR-undersøgelsen for 2001 mener 40 % af de små virksomheder (og 43 % af mikrovirksomhederne) i Europa ikke, at internetsalg er hensigtsmæssig for deres type virksomhed²⁵. En styrkelse af retsgrundlaget for *e*-handel må sammen med infrastrukturforbedringer kombineres med oplysningsforanstaltninger og uddannelse i IKT-færdigheder, hvis man skal overbevise flere virksomheder om fordelene ved *e*-handel.

Hvis man skal nå frem til en "førsteklasses erhvervsstøttetjeneste", må man forbedre den daglige praksis for tusinder af virksomhedsrådgivere, der primært opererer på lokalt plan over hele EU. Der er mange eksisterende eksempler på meget god praksis og en voksende professionalisme blandt støttepersonalet. Et nyligt offentliggjort arbejdsdokument fra Kommissionen²⁶ karakteriserer denne praksis og leverer retningslinjer for at nå frem til førsteklasses erhvervsstøttetjenester.

2.10 Stærkere og mere effektiv repræsentationen af de små virksomheders interesser på EU-plan og på nationalt plan

Vi vil gennemføre en undersøgelse af, hvordan de små virksomheders interesser er repræsenteret på EU-plan og nationalt plan, herunder gennem dialogen mellem arbejdsmarkedets parter.

Etableringen af konsultationskomitéer for små virksomheder, der rådgiver nationale myndigheder i forbindelse med politisk planlægning, er ved at blive kendetegnende for regeringernes bestræbelser på at sikre en systematisk konsultation af SMV'er. Nogle af disse komitéer såsom det irske "Round Table for SME's", den svenske gruppe af repræsentanter fra små virksomheder og den skotske "Ministerial Small Business Consultative Group" i Det Forenede Kongerige bringer repræsentanter for små virksomheder sammen med embedsmænd, udviklingsorganer og universitetsfolk. I Tyskland er der på forbundsplan blevet udpeget en regeringsrepræsentant for SMV'er på højt niveau for at sikre, at der tages hensyn til SMV'ernes interesser i forbindelse med beslutningstagning på forbundsplan. Spanien har endvidere etableret et observationsorgan for små virksomheder, og Norge har udviklet et barometer for små virksomheder.

²⁵ Kilde: ENSR-undersøgelsen om SMV'er for 2001, Det Europæiske Observationscenter for SMV (kommende rapport).

²⁶ "Førsteklasses erhvervsstøttetjenester", SEC(2001) 1937, 28.11.2001.

Små virksomheders interesser er ofte repræsenteret i den bredere sammenhæng af "erhvervs"-udvalg og -komitéer eller -organisationer, hvor både store og små virksomheder deltager. Når det gælder repræsentation af små virksomheders interesser på EU-plan, har kun Det Forenede Kongerige gjort noget konkret ved at åbne en repræsentation i Bruxelles ("smallbusiness|europe").

Generel vurdering

Mens de fleste lande konsulterer interessenter på en eller anden måde (f.eks. gennem ad hoc-konsultation af berørte parter forud for vedtagelse af lovgivning og/eller i forbindelse med en lovkonsekvensanalyse), er en systematisk konsultation af små virksomheder stadig ikke reglen. Der bør gøres mere for at sikre en effektiv repræsentation af deres interesser.

3. EUROPA-KOMMISSIONEN

3.1 Iværksætteruddannelse

Sammen med de franske myndigheder afholdt Kommissionen i oktober 2000 et forum om "uddannelse for iværksættere". Som opfølgning herpå blev der igangsat et projekt om iværksættervirksomhedsuddannelse (fra grundskolen til universitetsniveau) i henhold til Best-proceduren. Projektet tager sigte på at identificere og vurdere foranstaltninger og bedste praksis udviklet på nationalt eller lokalt plan med henblik på at fremme iværksætterfærdigheder inden for uddannelsessystemet. Kommissionen har også igangsat et Best-Procedure-projekt, der tager sigte på at indsamle information om særlige aktioner og støtteordninger rettet mod kvindelige iværksættere og formidle information om bedste praksis.

Inden for den årlige europæiske beskæftigelsesstrategi kræver de fælles retningslinjer for beskæftigelsespolitikken, at medlemsstaterne fremmer iværksættervirksomhedsuddannelse såvel som uddannelse for iværksættere. Den europæiske beskæftigelsesstrategi omfatter ligeledes peer review-programmet, der bringer eksperter og planlæggere fra flere medlemsstater sammen for at gennemgå politikkers evne til at blive omsat.

Programmerne under Den Europæiske Socialfond (ESF) har øget deres fokus på at støtte udvikling af menneskelige ressourcer i SMV'er. I perioden 2000-2006 vil ESF bidrage med knap 8.000 mio. EUR til fremme af iværksættervirksomhed over hele EU. Aktiviteterne vil omfatte udvikling af iværksætterfærdigheder, virksomhedsetablering og etablering af netværk til støtte af iværksættervirksomhed. ESF vil også tildele 11.000 mio. EUR i fællesskabsstøtte til fremme af en større tilpasningsevne gennem f.eks. en mere effektiv teknologioverførsel til SMV'er og uddannelse af arbejdstagere.

3.2 Billigere og hurtigere virksomhedsetablering

Hvis en iværksætter oplever vanskeligheder med at etablere en virksomhed, kan det helt klart fungere som en direkte bremse for iværksættervirksomheden. Der er derfor blevet lagt betydelig vægt på at forbedre procedurerne i forbindelse med virksomhedsstart. For at imødekomme en anmodning fra Det Europæiske Råd i Lissabon gennemførte Kommissionen et Best-Procedure-benchmarkingarbejde i 2001 med aktiv deltagelse af eksperter og embedsmænd fra medlemsstaterne. Via dette arbejde blev der foretaget en klar kortlægning af procedurerne i hver enkelt medlemsstat, og der blev indsamlet betydelige datamængder om egentlig praksis, herunder illustrerende tilfælde af bedste praksis. En række benchmarks giver realistiske mål for de nationale myndigheder. Analysen viste, at der er gjort støtte fremskridt med at reducere forsinkelser i administrative procedurer i de senere år, selv om nogle af de grundlæggende elementer i Kommissionens henstilling fra 1997²⁷ på dette område stadig ikke er gennemført. Der er også et betydeligt grundlag for at udnytte IT, navnlig til onlineregistrering.

²⁷ Kommissionens henstilling om forbedring og forenkling af erhvervs klimaet i forbindelse med virksomhedsetablering, EFT L 145, 5.6.1997, s. 29.

3.3 Bedre lovgivning og regulering

Et projekt med titlen "Business failure and bankruptcy", der blev igangsat i 2001, fokuserede på at identificere vigtige spørgsmål, indsamle relevante data og udveksle bedste praksis om, hvordan man løser finansielle vanskeligheder og letter starten efter konkurs. Et seminar med titlen "Business failure" i maj 2001²⁸, der blev arrangeret sammen med de nederlandske myndigheder, fremhævede behovet for et klart retsgrundlag, betimelig intervention, omstrukturering af levedygtige virksomheder og behovet for at gøre noget ved stigmaet i forbindelse med en konkurs. Kommissionen har ligeledes iværksat en undersøgelse om de retlige og sociale konsekvenser af insolvens.

Kommissionen kom med tre bidrag i 2001 med henblik på at opnå bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer: en foreløbig rapport til Det Europæiske Råd i Stockholm, hvidbogen om nye styreformer i Europa - som begge præsenterer retningslinjer for en bedre lovgivningsproces - og en særlig meddelelse om definition af den samordnede strategi²⁹. I meddelelsen foreslås det, at man indleder en diskussion om hovedemnerne om en bedre lovgivning: forenkling af gældende fællesskabsret, velforberedt lovgivning, en ny kultur inden for institutionerne og bedre gennemførelse og anvendelse af fællesskabsretten.

For så vidt angår udviklinger hen imod en samlet strategi for forenkling af de lovgivningsmæssige rammer, blev der igangsat et Best-Procedure-projekt om det eksisterende erhvervskonsekvensanalyssystem i september 2000. Projektet søger at udforske metoder til beregning af omkostninger og fordele ved forslag til lovgivning for virksomheder og bidrage til drøftelserne om bedre lovgivning. Der foregik en udveksling af bedste praksis ved en workshop i juni 2001 med medlemsstaterne.

Både medlemsstaterne og Kommissionen fremlagde rapporter om de lovgivningsmæssige rammer til Det Europæiske Råd i Laeken. Kommissionens rapport understregede bl.a., behovet for at gennemføre et systematisk konsekvensanalyssystem for analysering og rapportering om de anslåede omkostninger og fordele ved ny og revideret lovgivning. Det nye system vil være på plads inden udgangen af 2002. En bredere konsekvensanalyse, som bl.a. bør omfatte en vurdering af konsekvenserne for bæredygtig udvikling, vil også være etableret og brugsklar ved udgangen af 2002.

Den eksisterende lovgivning om det indre marked er lige nu ved at blive gennemgået af nationale eksperter og virksomheder, forbrugere og erhvervsorganisationer inden for rammerne af SLIM-initiativet. Disse gennemgange fokuserer på bestemmelser, som er uklare, utidssvarende, og som giver anledning til omkostninger og byrder for brugere og de nationale myndigheder. Virksomhedspanelerne, der blev lanceret i 1998, sigter på at supplere andre konsekvensanalyseprocedurer ved at levere detaljerede oplysninger fra virksomheder, som kan blive berørt af nye forslag hvad angår omkostninger i forbindelse med overholdelsen af disse og de administrative byrder. Kommissionen har påtaget sig at foretage en evaluering af det europæiske virksomhedspanel og er for nærværende ved at drøfte med medlemsstaterne, hvordan man kan øge deres effektivitet.

Herudover igangsatte Kommissionen i april 2001 initiativet vedrørende en interaktiv politisk beslutningsproces (interactive policy making). Det sigter på at forbedre beslutningsprocessen ved at bruge Internettet til at indsamle og analysere reaktioner på markedspladsen til brug i

²⁸ Oplysninger om dette seminar (rapport og taler) er tilgængelige på adressen: <http://www.businessfailure.ez.nl>.

²⁹ "Bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer", KOM(2001) 726 endelig, 5.12.2001.

EU's politiske beslutningsproces. SMV'erne opfordres til at deltage i online-konsultationer via "Kom til orde i Europa"-webstedet og GD for Erhvervs politiks hjemmeside. De kan også henvende sig til et af de over 200 Euro Info Centre, som kan rapportere tilbage til Kommissionen om de problemer, de er stødt på, når de har gjort forretninger i det indre marked. Denne feedback vil hjælpe Kommissionen til hurtigere og mere nøjagtigt at imødekomme SMV'ernes krav med henblik på at gøre EU-beslutningsprocessen mere gennemsigtig, sammenhængende og effektiv (se også det nye SOLVIT-netværk, der er foreslået, side 27).

Kommissionen støtter officielle nationale handelsregistres bestræbelser på at forbedre deres tjenesteydelser til virksomheder og deres net til udveksling af god praksis mellem over 20 europæiske officielle registre med henblik på at forenkle regelsættet og reducere de administrative byrder for virksomhederne.

Den 29. november 2000 vedtog Kommissionen et nyt regelsæt for horisontale samarbejdsaftaler. Det består af to gruppefritagelsesforordninger - om anvendelsen af traktatens artikel 81, stk. 3 på kategorier af aftaler om specialisering og på kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler³⁰ - og retningslinjer for artikel 81's anvendelighed på horisontale samarbejdsaftaler³¹. Vedtagelsen af disse tekster reducerer de administrative forpligtelser, der påhviler virksomhederne, ved at gøre artikel 81's anvendelighed på horisontale aftaler mere forudsigelig og mindre byrdefuld. Disse fordele er særlig klare for SMV'ernes vedkommende. Den nye *de minimis*-bestemmelse, der blev vedtaget af Kommissionen³² i december 2001, fastslår, at aftaler mellem SMV'er almindeligvis falder uden for artikel 81, stk. 1, da de ikke berører handelen mellem medlemsstater.

Den 12. januar 2001 vedtog Kommissionen forordning (EF) 70/2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellemstore virksomheder³³, og den erstattede herved Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder fra 1996. Den nye forordning undtager medlemsstater, der ønsker at yde sådan støtte, fra forpligtelsen til at meddele deres hensigt på forhånd til Kommissionen. Undtagelsen finder imidlertid kun anvendelse, såfremt en sådan støtte er forenelig med alle de betingelser, der er fastsat i forordningen. Den nye forordning blev vedtaget med den hensigt at forenkle administrationen og skulle gøre det muligt for medlemsstaterne hurtigere at kunne yde en sådan støtte til SMV'erne. Samme dag vedtog Kommissionen også en forordning³⁴, der afklarer dens tilgang til *de minimis*-støtte, som kan tildeles uden forudgående meddelelse. Mens *de minimis*-støtten, dvs. støtte til et beløb af max. 100.000 EUR pr. støttemodtager over tre år, ikke er begrænset til SMV'er, kan støtte af en sådan størrelsesorden forventes at tjene til imødekommelse af især små virksomheders behov.

³⁰ Kommissionens forordning (EF) nr. 2658/2000 af 29. november 2000 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af specialiseringsaftaler (EØS-relevant tekst), EFT L 304, 5.12.2000, s. 3-6, og Kommissionens forordning (EF) nr. 2659/2000 af 29. november 2000 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler (EØS-relevant tekst), EFT L 304, 5.12.2000, s. 7-12.

³¹ Kommissionens meddelelse om retningslinjer for anvendelsen af EF-traktatens artikel 81 på horisontale samarbejdsaftaler, EFT C 3, 6.1.2001, s. 2.

³² Kommissionens meddelelse om aftaler af ringe betydning, der ikke indebærer en mærkbar begrænsning af konkurrencen i henhold til artikel 81, stk. 1, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (bagatelaftaler), EFT C 368, 22.12.2001, s. 13-15.

³³ EFT L 10, 13.1.2001, s. 33.

³⁴ Kommissionens forordning (EF) 69/2991 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på *de minimis*-støtte, EFT L 10, 13.1.2001, s. 30.

3.4 Relevante kvalifikationer

Kommissionen har i samarbejde med medlemsstaterne nedsat en ekspertgruppe til at analysere og overvåge efterspørgslen efter IKT- og *e-business*-færdigheder såvel som det eksisterende udbud af en kvalificeret arbejdsstyrke i Europa. IKT-færdighedsovervågningsgruppen (2001-2002), der består af eksperter fra alle medlemsstater, har til formål at overvåge og forestå benchmarking af nationale politikker med henblik på at øge tilgængeligheden af IKT- og *e-business*-færdigheder.

I Kommissionens nylige meddelelse om *e*-økonomien³⁵ anerkendes det presserende behov for at afhjælpe manglerne på IKT- og *e-business*-færdigheder og i den sammenhæng behovet for at fremme udviklingen af *e-learning*-løsninger. *E-learning*³⁶ ses som en vigtig faktor til at fremme voksenuddannelsen med stigende vægt på betydningen af uformel og ikke-formel læring, og den viser sig at være en populær og omkostningseffektiv måde at levere de nødvendige færdigheder og kompetencer på i forbindelse med specifikke erhvervmæssige behov, som ændrer sig hurtigt (op til 60 % af de uddannelsesbehov, som nøgleaktører i IKT-sektoren har, opfyldes i dag gennem *e-learning*).

Meddelelsen om livslang uddannelse³⁷ præsenterer en omfattende strategi til støtte for skabelsen af et europæisk område for livslang uddannelse. Meddelelsen henstiller til networking og samarbejde mellem SMV'er og med udbydere af læring såvel som partnerskaber med andre virksomheder gennem læringsnetværk og kompetencedeling. Kommissionen vil i samarbejde med de europæiske arbejdsmarkedsparter også iværksætte en undersøgelse af læring i SMV'er med særlig fokus på ikke-formel og uformel læring.

Leonardo da Vinci-programmet støtter bl.a. tværnationale projekter, der tager sig af fremme af uddannelse primært for ledere af SMV'er. Programmet tilbyder desuden finansielle incitamenter, der udelukkende har til formål at få SMV'er til at deltage i europæiske udvekslingsprogrammer for lærlinge og deltagere i efter- og videreuddannelse.

Den Europæiske Socialfonds (ESF's) støtte til livslang uddannelse skønnes at beløbe sig til ca. 12.000 mio. EUR for perioden 2000-2006. Programmerne omfatter i stigende grad en videre forpligtelse til at udvikle rammer for livslang uddannelse på arbejdspladsen. Dette omfatter bestræbelser på at anerkende kvalifikationer og færdigheder og på at udvikle multimedieuddannelsespakker og fjernundervisningsmetoder for at støtte IKT-færdigheder i SMV'er. Kommissionen vedtog også i februar 2001 en meddelelse om nye europæiske arbejdsmarkeder³⁸, som blev støttet af Det Europæiske Råd ved dets møde i Stockholm. Som opfølgning herpå nedsatte Kommissionen en taskforce på højt niveau, der skulle beskæftige sig med kompetence og mobilitet, og som bestod af ledende repræsentanter fra industrien, arbejdsmarkedseksperter og lærere. Den kom med en række henstillinger til foranstaltninger, der skulle gøre det europæiske arbejdsmarked åbent og tilgængeligt for alle inden 2005. På basis af disse henstillinger vil Kommissionen vedtage en handlingsplan, som skal fremlægges på Det Europæiske Råds møde i Barcelona. Forslagene vil bl.a. omfatte aktioner til at fjerne hindringer for mobiliteten, sikre større anerkendelse af kvalifikationer i EU og forbedre de europæiske arbejdsmarkeders funktion, f.eks. gennem en styrkelse af det europæiske

³⁵ "E-økonomiens indvirkning på europæisk erhvervsliv: Økonomisk analyse og politiske konsekvenser", KOM(2001) 711 endelig, 29.11.2001.

³⁶ Se også "Handlingsplan for eLearning - Overvejelser om fremtidens uddannelse" på adressen: http://europa.eu.int/comm/education/elearning/doc_en.html

³⁷ KOM(2001) 678 endelig, 21.11.2001.

³⁸ KOM(2001) 116 endelig, 28.2.2001.

arbejdsformidlingsnet (EURES) med henblik på at støtte arbejdstagernes mobilitet og bistå SMV'erne i deres søgen efter kvalificerede arbejdstagere.

I juni 2001 vedtog Kommissionen en meddelelse om "En mobilitetsstrategi for det europæiske forskningsrum"³⁹, som tager sigte på at skabe et gunstigt miljø for forskeres mobilitet, hvilket bl.a. vil bidrage til "at forøge overførslen af viden og teknologi mellem de forskellige aktører i det europæiske forsknings- og innovationssystem, herunder industrien."

3.5 Bedre adgang til Internettet

I marts 2001 vedtog Kommissionen en meddelelse "Hjælp til digitalisering af små og mellemstore virksomheder (*eEuropeGoDigital*)"⁴⁰. Det digitaliseringsinitiativ, der er beskrevet i denne meddelelse, er en opfølgning på den *eEurope*-handlingsplan, der blev støttet af medlemsstaterne ved Det Europæiske Råds møde i Santa Maria da Feira. Handlingsplanen identificerer SMV'erne som værende absolut vigtige, når det gælder om at fremme *eEurope*-initiativet, og fastsætter særlige mål og en tidsplan for implementeringen. Medlemsstaterne og Kommissionen opfordres til bl.a. at tilskynde SMV'erne til at blive digitaliserede gennem samordnede aktiviteter for udveksling af bedste praksis, *e*-handelsberedskab og benchmarking. "Referencecentre" (etablerede netværk, der har til formål at levere oplysninger og rådgivning i forskellige dele af EU) vil kunne bistå SMV'erne med at indføre *e*-handel i deres virksomhedsstrategier. En støtteordning på 0,75 mio. EUR er blevet stillet til rådighed til at afholde digitaliseringsworkshopper og -seminarer, og en digitaliseringskampagne arrangeret af nettet af Euro Info Centre i 18 lande startede i september 2001.

I sin meddelelse "*e*-økonomiens indvirkning på europæisk erhvervsliv: Økonomisk analyse og politiske konsekvenser" fra november 2001⁴¹ understregede Kommissionen desuden behovet for, at offentlige forvaltninger er på forkant med onlineservice og leverer incitamenter for SMV'er til at anvende sådanne tjenester. Den understreger også behovet for at styrke igangværende initiativer på alle niveauer for at hjælpe SMV'er med at erhverve IKT- og *e*-business-færdigheder.

3.6 Større udnyttelse af det indre marked

Kommissionen vedtog sin femårige strategi for Europas indre marked i november 1999 med det formål at identificere områder, som kræver en indsats og holde disse under den skrappeste kontrol. Strategien understreger behovet for fortsatte struktur- og økonomiske reformforanstaltninger og et stærkt politisk engagement i at tackle prioriterede spørgsmål, der skal forbedre EU-virksomhedernes konkurrenceevne. Kommissionen gennemgår strategien for det indre marked én gang årligt (senest i april 2001⁴² - næste gang i april 2002) for at se på tidligere resultater og komme med forslag til forbedringer. Et af de fire mål i strategien er at forbedre erhvervsmiljøet, og herunder har mange af de individuelle målaktioner særlige bestemmelser med henblik på at hjælpe små virksomheder (f.eks. forenkling af procedurerne i forbindelse med offentlige indkøb eller andre sektorbestemte produktdirektiver).

Initiativet for industrivarer blev iværksat i 2001 for at forbedre EU's indre marked. Dette initiativ har til formål at sikre, at reglerne for det indre marked tilpasses den teknologiske udvikling uden lovgivningsmæssige hindringer, og at de administrative forpligtelser, der påhviler virksomhederne, reduceres. Kommissionen har gennemført en 4-måneders online-

³⁹ KOM(2001) 331 endelig, 20.6.2001.

⁴⁰ KOM(2001) 136 endelig, 13.3.2001.

⁴¹ KOM(2001) 711 endelig, 29.11.2001.

⁴² KOM(2001) 198 endelig, 11.4.2001.

konsultation af interessenter i erhvervslivet for at identificere de resterende hindringer for den fri bevægelighed for varer og de dertil hørende tjenesteydelser i EU. Resultaterne af undersøgelsen og en handlingsplan vil blive præsenteret i begyndelsen af 2002.

I november 2001 vedtog Kommissionen en meddelelse, som skitserede nye forslag for et effektivt problemløsningsystem i det indre marked kaldet "SOLVIT"⁴³. Dette kræver en integreret tilgang med etablering af en EU-dækkende online-database, der skal lette overvågningen og løsningen af problemer i forbindelse med de offentlige myndigheders fejlagtige anvendelse af regler. Kommissionen har ligeledes i en henstilling⁴⁴ henvendt til medlemsstaterne skitseret en række fælles principper og frister, som medlemsstaterne skal følge.

Kommissionens pakke af lovforslag til forenkling og afklaring af eksisterende forordninger om offentlige indkøb skulle gøre dem mere letlæselige og nemmere at forstå. Fremme af brugen af elektroniske midler i forbindelse med offentlige indkøb og øget gennemsigtighed for så vidt angår de kriterier, der anvendes ved tildeling af kontrakter, vil gavne små virksomheder, således at de kan koncentrere deres bestræbelser om de muligheder, hvor de finder, at de har den bedste chance for at vinde licitationen.

Et af de meget store problemer for små virksomheder er sene betalinger. Europa-Parlamentet og Rådet vedtog direktivet om bekæmpelse af betalingsforsinkelser i forbindelse med kommercielle transaktioner i juni 2000⁴⁵. Direktivet skal være fuldt ud gennemført af medlemsstaterne inden den 8. august 2002. I mellemtiden er der blevet udsendt en informationsbrochure til det europæiske erhvervsliv, og den er også gjort tilgængelig på Internettet.

Direktivet om elektronisk handel trådte i kraft i medlemsstaterne den 17. januar 2002. Det, det betyder i praksis, er, at en virksomhed etableret i en medlemsstat i de fleste tilfælde kan behandle fællesskabsmarkedet som sit eget hjemmemarked og vide, at det er tilstrækkeligt at følge sine egne nationale love i modsætning til at skulle tage 14 andre medlemsstaters lovgivning i betragtning, når han leverer tjenesteydelser på tværs af grænserne i Fællesskabet. Dette udgør en enorm besparelse for SMV'er både i henseende til penge og ressourcer.

EU's retsgrundlag for behandling af personlige data og privatlivets fred har også den fordel, der ligger i anvendelsen af princippet om hjemlandskontrol. SMV'er, der overholder den nationale databeskyttelseslov i den medlemsstat, hvor de er etableret, kan indsamle og behandle personlige data i forbindelse med leveringen af deres tjenester og varer eller i forbindelse med deres interne organisation i hele det indre marked. En klar og effektiv politik vedrørende privatlivets fred er en væsentlig forudsætning for at opnå forbrugernes tillid og fortrolighed.

IDA-arbejdsprogrammerne (dataudveksling mellem administrationer) for 2001 og 2002 lagde vægt på aktioner, der giver *direkte* fordele for virksomheder på europæisk plan, og indledes med en undersøgelse af kravene til virksomheder, der leverer paneuropæiske tjenesteydelser til offentlige forvaltninger. I forbindelse med IDA er der også indledt en horisontal aktion, der skal lette skabelsen af kompatible webportaler, der giver offentligheden adgang til administrativ information og den med offentlig tjeneste forbundne information i medlemsstaterne. Det planlagte hovedinitiativ er etableringen af en fælles portal for EU-administrationen.

⁴³ KOM(2001) 702 endelig, 27.11.2001.

⁴⁴ KOM(2001) 3901 endelig, 7.12.2001.

⁴⁵ Direktiv 2000/35/EF af 29.6.2000, EFT L 200, 8.8.2000.

3.7 Beskatning og finansiering

Et Best-Procedure-projekt vedrørende virksomhedsoverdragelse, der blev igangsat i december 2000, sigter på at overvåge gennemførelsen af Kommissionens henstilling fra 1994 vedrørende overdragelse af små og mellemstore virksomheder⁴⁶. Denne henstilling opfordrede medlemsstaterne til at forbedre virksomhedernes retlige vilkår og erhvervsklimaet for virksomhedsoverdragelser, sensibilisere og informere samt at yde støtte i forbindelse med virksomhedsoverdragelser. Kommissionen har nedsat en ekspertgruppe, der skal bistå med at indsamle oplysninger om foranstaltninger, der er truffet, og vurdere disses effektivitet. Den endelige rapport forventes udsendt i juni 2002.

Kommissionen er også ved at gennemføre en undersøgelse af det retlige og administrative klima for så vidt angår medarbejderaktieordninger. Sådanne ordninger kunne komme til at spille en vigtig rolle i forbindelse med fremme af iværksættervirksomhed, eftersom de er med til at tiltrække, fastholde og motivere nøglepersonale, og de udgør også sikker likviditet. Men komplicerede og uklare retlige og administrative bestemmelser i mange medlemsstater (bl.a. hvad angår beskatning) synes at være en hindring for deres anvendelse. Kommissionen har endvidere offentliggjort en undersøgelse "Corporation tax and innovation: issues at stake and review of experience in the 1990s", som analyserer de stærke og svage sider ved forskellige politiske tilgange.

Handlingsplanen for finansielle serviceydelser indeholder foranstaltninger, der har til formål at bistå med at skaffe finansiering på konkurrencevilkår for SMV'er over hele EU og fjerne eventuelle unødvendige administrative og retlige barrierer for grænseoverskridende kapitaltilførsel. Dette er intentionen bag det foreslåede direktiv om et enhedsprospekt, som har til formål at sikre, at et prospekt eller tilbudsdokument, der er godkendt i én medlemsstat, vil blive accepteret i alle medlemsstater. Desuden vil finansstyringen blive styrket ved, at man fjerner de nationale forskelle i regnskabsstandarder ved indførelse af internationale regnskabsstandarder over hele EU.

I oktober 2001 udsendte Kommissionen sin midtvejsevaluering af de fremskridt, der er gjort i forbindelse med handlingsplanen for risikovillig kapital. Denne handlingsplan, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Cardiff, skitserer en række aktioner, der skal nedbryde de barrierer, der findes for etableringen af et velfungerende marked for risikovillig kapital i EU. Evalueringen understreger den positive udvikling for venturekapitalen i Europa i de seneste år og den øgede finansiering med henblik på startkapital til nystartede virksomheder. Den peger også på, at den europæiske venturekapitalsektor er blevet mere raffineret og bedre organiseret. Men markedernes dybde varierer fortsat betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Der bør rettes særlig opmærksomhed på de mål og midler, der tages i anvendelse for at stimulere udviklingen af potentielle nye vækstvirksomheder, herunder forbedring af forbindelserne mellem det videnskabelige forskningsmiljø og virksomhederne.

I september 2001 offentliggjorde Kommissionen en situationsrapport i forbindelse med CREA-startkapitalordningen. Ordningen støttede nyligt skabte startfonde med en investeringskapital på mindst 4 mio. EUR som en måde til at klare de indledende store finansieringsbehov. 12 aktive fonde har investeret 102 mio. EUR i 114 nye virksomheder og skabt 1.637 nye arbejdspladser. Flertallet af disse fonde investerer lokalt eller regionalt midler i IT, kommunikation, elektronik og biovidenskab.

⁴⁶ EFT L 385, 31.12.1994, s. 14 og den ledsagende meddelelse, der indeholder henstillingens begrundelser, EFT C 400, 31.12.1994, s. 1.

Den fjerde rundsbordskonference for banker og SMV'er, der sluttede i december 2001, koncentrerede sig om kandidatlandene og omfattede en lange række spørgsmål vedrørende adgang til finansiering. Den endelige rapport sammenholder bedste praksis med identificerede problemer og kommer med en række forslag til foranstaltninger og henstillinger til EU. Rådet (industri) anmodede i december 2001 Kommissionen om at skabe kontakter mellem banker/finansieringsinstitutter og SMV'er, udarbejde et kodeks for god praksis inden for dette område og identificere god praksis med forenkling af procedurer.

I oktober 2001 iværksatte Kommissionen sammen med medlemsstaterne et Best-Procedure-projekt vedrørende etablering af god praksis i "business angel"-aktiviteter.

Inden for det femte rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling er der blevet igangsat en række projekter, der skal lette adgangen til privat finansiering af innovation i forbindelse med "gate2growth"-initiativet. De omfatter følgende paneuropæiske net: I-TecNet-venturekapitalforummet - et net af professionelle venturekapitaloperatører, der er aktive i startfasen med investering i innovativ teknologi; virksomhedsvæksthusforummet - et net bestående af ledere af teknologivæksthuse, såkaldte "business accelerators" og startkapitalfonde; og et net af akademiske eksperter med ekspertise i iværksættervirksomhed, uddannelse og privat finansiering af innovation.

Med baggrund i Rådets beslutning af 20. december 2000 om det flerårige program til fremme af initiativ og iværksætterånd (2001-2005) er Kommissionen og Den Europæiske Investeringsfond blevet enige om at implementere programmets finansielle instrumenter: ETF-iværksætterordningen, SMV-garantifaciliteten og startkapitalaktionen. Disse instrumenter leveres via finansielle formidlere.

Formålet med ETF-iværksætterordningen er at forbedre innovative SMV'er adgang til risikovillig kapital under stiftelsen og i de tidlige udviklingsstadier. EIF investerer i specialiserede venturekapitalfonde på lige fod med andre aktieinvestorer. Fondene under denne ordning er mindre eller nyetablerede. Det gælder navnlig dem, der opererer på regionalt plan; dem, der fokuserer på særlige brancher eller teknologier; og dem, der finansierer udnyttelsen af forsknings- og udviklingsresultater.

Formålet med SMV-garantifaciliteten er at stimulere jobskabelsen ved at støtte SMV'ers investeringsaktiviteter gennem bedre mulighed for lånefinansiering. Dette opnås ved at øge kapaciteten af garantiordninger og relaterer til både nye og eksisterende porteføljer. Garantifaciliteten tilvejebringer fire forskellige "vinduer" for (traditionel) lånefinansiering, mikrolån, lån til IKT-investeringer og aktieinvesteringer.

Startkapitalordningen skal stimulere udbuddet af kapital til oprettelse af innovative nye virksomheder med vækst- og jobskabelspotentiale, herunder virksomheder i den traditionelle økonomi, via støtte til startkapitalfonde, væksthuse eller lignende organisationer. Støtten sigter mod ansættelse på lang sigt af yderligere investeringschefer til at styrke venturekapitalindustriens kapacitet til at tage sig af investeringer i startkapital.

Desuden tilbyder EIF via vækst- og miljøordningen en garanti til finansinstitutter, som yder lån til SMV'er til miljøvenlige finansieringer. Denne garanti er gratis for finansinstituttet og virksomheden, idet EU støtter ordningen. Ordningen støtter 38 finansielle formidlere og over 4 000 virksomheder. Det aftalememorandum, som blev undertegnet den 7. juni 2001 mellem Europa-Kommissionen og EIB, danner grundlaget for et tættere samarbejde om at forstærke forskningen og den teknologiske udvikling i Europa ved at tilbyde supplerende, men uafhængige former for finansiell støtte. Hovedformålet med dette samarbejde er at øge

effekten af tilskud, som gives af Europa-Kommissionen, og lån og risikovillig kapital, som leveres af EIB til forskningsprojekter og infrastruktur og innovative virksomheder. Dette vil kunne opnås ved bedre udvikling af synergier mellem Fællesskabets forskningsrammeprogram og EIB's Innovationsinitiativ 2000.

3.8 Styrke små virksomheders teknologiske kapacitet

SMV'er er en vigtig målgruppe i det sjette rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling, idet 15 % af budgettet er afsat til de syv prioriterede emneområder vedrørende SMV'er. Det svarer til ca. 1 700 mio. EUR og gør rammeprogrammet til et af de største støtteinstrumenter i verden for SMV'er inden for området forskning og innovation. Desuden er der for mindre forskningsintensive (eller traditionelle) SMV'ers vedkommende planlagt specifikke forskningsaktioner: 450 mio. EUR er øremærket til programmet for kollektiv forskning og samarbejdsbaseret forskning (CRAFT). Med henblik på at levere information og assistance i forbindelse med det sjette rammeprogram til SMV'er vil der blive etableret et dedikeret netværk af nationale kontaktsteder.

De regionale innovative foranstaltninger har til formål at tilskynde regioner til at agere i en international sammenhæng ved at lette erfaringsudvekslingen mellem regioner involveret i innovative aktioner. Den nye generation af innovative aktioner for perioden 2000-2006, som finansieres via strukturfondene, er særlig relevante for små virksomheder. Der er blevet valgt tre temaer for denne periode: en regional økonomi baseret på viden og teknologisk nyskabelse (til at bistå de mindst udviklede regioner med at udvikle konkurrencedygtige redskaber og gennemføre partnerskaber mellem den offentlige sektor, virksomheder, forskningsorganisationer og universiteter); eEurope-regio: Informationssamfundet og regional udvikling (til at bistå i den digitale teknologiservicesektor med henblik på at forbedre f.eks. fjerntliggende regioners handicap); og regional identitet og bæredygtig udvikling (til at tilskynde regioner til at bygge på deres kulturelle aktiver eller særlige kompetencer for at forbedre erhvervmiljøet i regionerne). Et samlet budget på 400 mio. EUR er til rådighed for disse programmer.

Under det femte rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling tilbyder pilotaktionen for innovative iværksættelser (PAXIS) et netværk for økonomiske områder, der giver meget gunstige betingelser for etablering og utilsigtede nyttevirkninger. PAXIS-regionerne forventes at blive europæiske "prestigeprojekter" med regional ekspertise i at skabe innovation. En indkaldelse af forslag iværksat i maj 2001 om "Mekanismer, som letter oprettelsen og udviklingen af innoverende virksomheder", vil levere finansiering til op mod 22 europæiske økonomiske områder, der opfylder ekspertisekriterierne for oprettelse af innovative virksomheder, som er samlet i fem tematiske netværk. Det muliggør ligeledes grænseoverskridende projekter om instrumenter og tilgange til oprettelse af innovative virksomheder og forskellige ledsagende foranstaltninger.

"CORDIS", Fællesskabets informationstjeneste for forskning og udvikling", er vært for en ny tjeneste, der skal hjælpe SMV'er med at deltage i og nyde gavn af europæisk forskning. Den vil være af særlig værdi for innovative SMV'er, som søger om forskningsmidler via de særlige SMV-foranstaltninger under det femte rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling, og for SMV'er, der måtte være interesseret i at søge om midler. SMV'er - og navnlig dem, som ønsker at være innovative og blive internationaliseret - vil nyde gavn af SMV-TechWeb-tjenesten. Yderligere CORDIS-tjenester for SMV'er omfatter uddannelses- og formidlingsordninger. De fokuserer på offentlige oplysningskampagner om innovationsprocesser og indledningen af en dialog mellem teknologer, økonomiske aktører og deres miljøer. Det ændrede forslag til sjette rammeprogram for forskning og

teknologiudvikling⁴⁷ omfatter bl.a. et afsnit om "Menneskelige ressourcer og mobilitet", som skal fremme "mobilitet med uddannelsesformål, udvikling af ekspertise eller overførsel af viden, navnlig mellem forskellige sektorer (f.eks. den akademiske verden / industrien)".

For at hjælpe med at forbedre offentlige forskningsorganisationers og navnlig universiteters evne til at samarbejde med erhvervslivet og lette overførslen af viden og teknologi støtter "gate2growth"-initiativet "Proton Europe"-netværket (se også afsnit 3.7). Der er her tale om et fagligt korrespondentnet inden for offentlige forskningsorganisationer, der letter samkvem og udveksling af god praksis mellem lederne af de faglige net og nettene for intellektuel ejendomsret. Der gennemføres også en undersøgelse, og der er oprettet en ekspertgruppe, med henblik på at kortlægge og fremme god praksis vedrørende IER-regler, som anvendes i forbindelse med offentligt finansieret forskning med det formål at fremme tværnationalt forskningssamarbejde og teknologioverførsel især mellem universiteter og virksomheder, herunder SMV'er. Dette kan også bidrage til et gunstigt miljø for skabelse af indirekte resultater fra offentlige forskningsorganisationer.

At fremme samarbejdet mellem virksomheder og forskningsinstitutioner er et af de temaer, der er omfattet af "den løbende registrering af innovationen i Europa". Ved en workshop med titlen "Favouring Industry-Science Relationships through Human Capital Mobility" i oktober 2001 udvekslede politiske planlæggere fra 12 medlemsstater god praksis.

Inden for IST-programmets uddannelsesaktionsområde er der en klynge projekter, som styrer og udvikler bedste praksis for avancerede uddannelsesløsninger på arbejdsstedet i SMV'er. Det er formålet at sørge for, at der indføres teknologibaserede løsninger og tjenester, der vil muliggøre en komplet livscyklus af uddannelse på arbejdspladsen i SMV'er, herunder udvikling af bæredygtige virksomhedsmodeller.

3.9 Succesfulde forretningskoncepter for e-handel og støtte til særligt fremgangsrig virksomheder

Som det fremhæves i meddelelsen "Hjælp til digitalisering af små og mellemstore virksomheder" (se afsnit 3.5), er benchmarking et væsentligt redskab, hvis man vil fremme anvendelsen af IKT og Internettet yderligere i SMV'er. I denne forbindelse igangsatte Kommissionen et Best-Procedure-projekt, som tager sigte på at analysere og foretage benchmarking af nationale og regionale politikker og instrumenter til fremme af *e-business* for SMV'er. En "gruppe vedrørende *e-Business*" med eksperter fra alle medlemsstater og Norge vil offentliggøre politiske retningslinjer såvel som mål og indikatorer.

Den "løbende registrering af innovationen i Europa" (se også afsnit 3.8) fortsætter indsamlingen, den regelmæssige ajourføring og analyse af information om innovationspolitikker på nationalt og fællesskabsplan, som fokuserer på finansiering af innovation, etablering og udvikling af innovative virksomheder, beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og teknologioverførsel mellem forskningsverdenen og erhvervslivet. Den leverer ligeledes et europæisk forum for benchmarking og udveksling af god praksis.

Konklusionerne fra Best-Procedure-projektet vedrørende erhvervsstøttetjenester angav 15 retningslinjer for bedste praksis⁴⁸. Disse omfatter en fornyet bekræftelse af den grundlæggende betydning af støttetjenestens kundeorientering, vægt på behovet for mere sammenhængende tjenester baseret på en professionel tilgang, der tager sigte på at hjælpe

⁴⁷ KOM(2001) 709 endelig, 22.11.2001.

⁴⁸ "Førsteklasses erhvervsstøttetjenester", SEC(2001) 1937, 28.11.2001.

virksomhederne med at opbygge deres ledelsesevne, henviser til behovet for at udvikle støtteorganisationens evne til at levere ydelser, der er afpasset kundernes individuelle behov og det grundlæggende krav om at skabe en evalueringskultur, som giver feedback med hensyn til støttetjenesternes udformning og drift.

I oktober 2001 igangsatte Kommissionen støtteforanstaltninger og -initiativer for virksomheder (databaser). Disse omfatter en støtteforanstaltningsdatabase med mere end 2.000 støtteforanstaltninger og -initiativer for virksomheder over hele Europa (EU, EØS, seks kandidatlande og Schweiz) og en database, hvor der indsamles god praksis i virksomhedsstøtteinitiativer. Det er formålet at levere et systematisk overblik over virksomhedsstøtteforanstaltninger for at lette en komparativ analyse og evaluering og øge gennemsigtigheden og synligheden.

3.10 Stærkere og mere effektiv repræsentationen af de små virksomheders interesser på EU-plan og på nationalt plan

Et rådgivende organ på højt niveau, der rådgiver Europa-Kommissionen i erhvervspolitiske spørgsmål - gruppen for erhvervspolitik - blev nedsat i november 2000⁴⁹. Gruppen er opdelt i to afdelinger: en gruppe, der omfatter generaldirektører med ansvar for erhvervspolitik og SMV'er i medlemsstaterne og et erhvervskammer, som forsamlers et bredt udsnit af Europas erhvervsliv fra industrien, servicesektoren og fagforeningerne, eller som er beskæftiget med udvikling af innovation. Kammeret omfatter SMV-iværksættere og folk med erfaring fra arbejde i eller med SMV'er blandt dets 35 ledende medlemmer. Kammeret rådgiver Kommissionen i valg af erhvervspolitiske prioriteter, hjælper med at sprede information om Kommissionens eller medlemsstaternes aktiviteter og leverer nyttig information om indvirkningen, og eventuelle forbedringer, af fællesskabsprogrammer. Kommissionen holder desuden regelmæssige møder med europæiske erhvervsorganisationer med særlig vægt på dem, der repræsenterer SMV'er. GD for Erhvervspolitik har ligeledes for nylig udpeget en SMV-repræsentant, en embedsmand på højt niveau, som har til opgave at opretholde dialogen med SMV'er.

De formaliserede konsultationsstrukturer er komplementære til igangværende og ad hoc bilaterale drøftelser med europæiske og nationale SMV-organisationer. F.eks. blev der i juni 2001 afholdt et særligt seminar, der skulle informere SMV'er om gennemgangen af den europæiske kemikalielovgivning. Den øgede brug af Internettet og den mulige udvikling af virksomhedspanelstrukturen vil sikre en øget gennemsigtighed fra den politiske planlægger og mere feedback fra virksomhederne.

⁴⁹ Kommissionens afgørelse af 8. november 2000 om nedsættelse af en gruppe for erhvervspolitik, EFT L 285, 10.11.2000.

4. KONKLUSIONER

Generelt

Der er uden tvivl gjort fremskridt siden Det Europæiske Råd i Santa Maria da Feira, selv om den måde, hvorpå forandringerne opfattes, og den kendsgerning, at mange af dem er af nyere dato gør det vanskeligt at vurdere deres samlede indvirkning. Foranstaltningernes mangfoldighed er dog i sig selv en kilde til styrke, som viser, i hvor høj grad der er brug for yderligere, mere systematiske aktioner. Som følge af de seneste forværringer i den økonomiske situation i Europa, er det vigtigere end nogensinde at genopbygge små virksomheders tillid og styrke deres iværksætterdynamik.

De nåede resultater varierer fra land til land, og der er helt klart brug for en yderligere udvikling. Præstationerne varierer også fra område til område. De fleste medlemsstater har f.eks. vendt deres opmærksomhed mod behovet for at lette virksomhedsetablering og forbedre små virksomheders adgang til *e*-handel. Dette kan til dels skyldes, at det er en relativt synlig problematik, der kan forbedres på kort sigt. Fremme af iværksætterånd er på den anden side en vanskeligere opgave, og det vil højst sandsynligt tage længere tid. Her vil fremskridt være tilsvarende værdifulde. Der er også stærkt brug for en mere systematisk repræsentation af små virksomheder.

Iværksætteruddannelse

At skabe iværksætterånd kræver en lang række foranstaltninger på mellemlangt sigt og et meget større engagement over for støtte til læring og iværksættervirksomhed.

- Iværksætterånden er stadig svag over hele Europa til trods for, at alle medlemsstater er i gang med bestræbelser på at fremme iværksættervirksomhed inden for uddannelsessystemet og blandt andre grupper af potentielle iværksættere. Der bør tilskyndes yderligere til uddannelse blandt iværksættere og deres ansatte.
- Et andet område af interesse er virksomhedsvæksthuse. Muligheden for større brug af disse instrumenter i EU er betydelig, og resultaterne heraf har været imponerende. Indsatsen på dette område ser ud til at være givtig.

Billigere og hurtigere virksomhedsetablering

I en række lande udgør kombinationen af tid, omkostninger og kapitalkrav en betydelig hindring for iværksættervirksomhed, og der skal en yderligere indsats til for at forenkle de eksisterende krav - f.eks. ved at erstatte validering af dokumenter med selvcertificering. Der kunne også gøres yderligere fremskridt gennem en mere udbredt implementering af Kommissionens henstilling om forbedring og forenkling af erhvervsklimaet i forbindelse med virksomhedsetablering.

- For at levere benchmark-resultater hvad angår tid og omkostninger, kunne det samlede antal af procedurer i forbindelse med etablering af en virksomhed være et vigtigt mål for forenkling.
- Man er langt fra at udnytte informationsteknologien til fulde, navnlig hvad angår onlineregistrering. Dette burde ledsages af en reform af procedurerne.
- Medlemsstater med et højt minimumskapitalkrav bør revurdere behovet for denne barriere.

Bedre lovgivning og regulering

Virksomhederne peger selv på dette som et af de områder, hvor der er et stort behov for reform. Derfor er regeringernes bestræbelser på at lempe på de lovgivningsmæssige forpligtelser, der påhviler virksomhederne, og på at forbedre den ny lovgivnings kvalitet, særlig velkomne.

- Der bør rettes yderligere opmærksomhed mod at ophæve eller afskaffe overflødige bestemmelser og revidere gammel lovgivning. Indførelsen af byrdefuld lovgivning kan undgås gennem en tættere overvågning af lovgivningsprogrammer, et større samarbejde mellem ministerier og en velstruktureret konsultation om forslag til lovgivning.
- Der bør gøres mere brug af systematiske konsekvensanalyser som et arbejdsredskab for forvaltninger, når der udarbejdes udkast til og vedtages ny lovgivning. Der bør tilskyndes til en tidlig inddragelse af interessenter og gøres større brug af økonomisk analyse for at støtte analysen af anslåede omkostninger og fordele for erhvervslivet.
- Konkurslovgivningen bør gennemgås med henblik på at finde løsninger for insolvente men levedygtige virksomheder og lempe straffene og det stigma, der er forbundet med "ærlig" fallit.

Relevante kvalifikationer

Bortset fra nogle bemærkelsesværdige undtagelser fejler Europa i høj grad sit mål om at gøre noget for at afhjælpe de manglende færdigheder. Hvis man skal sørge for tilstrækkelige færdigheder til at imødekomme den europæiske økonomis nuværende og fremtidige behov, kræver det en indsats på langt sigt.

- Der er behov for at fokusere mere på visse nøglefærdigheder i uddannelsessystemet, udvikle stærkere regeringsstøtte til samarbejdet mellem industrien og videnskaben og tilskynde virksomhederne til at investere i F&U.
- Ud over uddannelsessystemet bør der tilskyndes til livslang uddannelse, særligt i IKT-relaterede færdigheder, for at overkomme de manglende færdigheder.
- Større mobilitet i arbejdskraften inden for og mellem medlemsstaterne bør fremmes med henblik på at undgå flaskehalsproblemer vedrørende kvalifikationer og forbedre SMV'er adgang til et bredere udvalg af kvalificeret arbejdskraft.

Bedre adgang til Internettet

De nationale forvaltninger er i stadig stigende grad forpligtet til at stille alle relevante dokumenter og formularer til rådighed online såvel som til at yde vejledning og give information via Internettet.

- De lande, der skaber betingelserne for, at virksomheder kan registreres online eller indsende skatte- og sociale sikringsformularer elektronisk, kunne udgøre et eksempel for andre.
- Fremskridt inden for dette område bør støttes og videreudvikles for at opfylde virksomhedernes behov.

Større udnyttelse af det indre marked

Det indre marked har allerede været til enorm fordel for virksomhederne, men det er klart, at disse fordele vil blive større med dets fulde gennemførelse. SMV'erne kan bl.a. nyde fordele af en øget åbenhed omkring offentlige indkøb.

- Medlemsstaterne erindres om behovet for at opfylde de gennemførelsesmål, der blev sat af Det Europæiske Råd i Stockholm.
- Kommissionen vil fortsætte sine bestræbelser på at forbedre erhvervsmiljøet, især for små virksomheder, via de målrettede aktioner i strategien for det indre marked.

Beskatning og finansiering

Adgang til finansiering er af grundlæggende betydning, hvis man skal kunne omsætte forretningsidéer til praksis. Til trods for de store fremskridt, der er gjort på dette område, ser virksomhederne stadig manglende finansiel støtte som deres største begrænsning.

- Mens der er forekommet en meget stor forøgelse i venturekapitalen i nogle lande, hovedsagelig for højvækst- og teknologivirksomheder, befinder venturekapitalen sig stadig i sin barndom og har brug for at blive yderligere udviklet i andre. Finansieringen på et tidligt udviklingsstadium (start- og etableringskapital) udgør stadig en meget begrænset andel af den venturekapital, der er til rådighed. Der er også behov for yderligere at udnytte det finansieringspotentiale, som udgøres af det lokale net af private investorer (business angels), som nu er aktive i næsten alle medlemsstater.
- Foranstaltninger for at give små virksomheder adgang til finansiering i mere "traditionelle" sektorer gennem lån og gensidige garantiordninger bør ikke overses.
- Medlemsstaternes øgede brug af skatteincitament og -undtagelser, som har til formål at gøre det muligt for små virksomheder at reinvestere, er velkommen. Fremme af ordninger med aktieoptioner kan også være en fordel for små virksomheder som en metode til at tiltrække og belønne medarbejdere.

Styrke små virksomheders teknologiske kapacitet

Alle regeringer er forpligtet til at fremme teknologioverførsel til små virksomheder, og der bliver rettet øget opmærksomhed på samarbejdet mellem virksomheder og forskningsinstitutter. Men der er blevet rapporteret mindre om samarbejde mellem virksomheder, klynger og netværk, og det rejser spørgsmålet om, hvorvidt der bliver gjort tilstrækkelige fremskridt inden for disse områder.

- Forbedringer inden for dette område kræver en langsigtet forpligtelse til at fremme og lette teknologiske forandringer i SMV'er, samarbejde mellem virksomheder og klyngedannelse.

Succesfulde forretningskoncepter for e-handel og støtte til særligt fremgangsrigtige virksomheder

E-handel er helt klart en hovedprioritet i alle lande, og resultaterne af de igangværende bestræbelser er opmuntrende. Men resultaterne varierer meget fra land til land. Der er et stort behov blandt små virksomheder for at profilere, og gøre brug af, e-handel.

Omfanget og dybden af de fremskridt, der er gjort inden for støttetjenesteområdet, forbliver vanskeligt at vurdere. Ud over fremskridt med hensyn til infrastrukturer, såsom omstrukturering af tjenesterne, indførelse af "one-stop-shops", regional koordinering af tjenesterne, det øgede antal webportaler m.v. er der en øget forpligtelse til at tilbyde mere sammenhængende og kundeorienterede og brugervenlige tjenester.

- En styrkelse af retsgrundlaget for e-handel og en forbedring af infrastrukturene bør kombineres med oplysende foranstaltninger og uddannelse i IKT-færdigheder.
- Medlemsstaterne kan lære af mange eksempler på god praksis i de eksisterende støtteordninger. Grundlæggende retningslinjer for forbedring omfatter udvikling af mere kundeorienterede ordninger, der leverer sammenhængende tjenester, som sigter på at hjælpe virksomhederne med at opbygge deres egen ledelseskapalet og øget evaluering af tjenesterne.

Stærkere og mere effektiv repræsentationen af de små virksomheders interesser på EU-plan og på nationalt plan

Mens nogle medlemsstaters initiativer til at nedsætte konsultationskomitéer med repræsentanter fra små virksomheder er opmuntrende, foregår der kun meget sjældent egentlig regelmæssig konsultation af små virksomheder i Europa ved udarbejdelsen af politikker. Det er af meget stor betydning at give små virksomheder mulighed for at komme til orde, og helst på en systematisk måde.